

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по годише 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 пр. на по годише 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Претплата се прима гашо у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаји суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

Свештенички распоред

Услед стјечаја Консисторије Цетињске од 2. јануара ов. год. бр. 12. публикованог у 1. броју „Гласа Црногорца“, овим се објављује, да су према члану 5. и 7. закона „о парохијском свештенству“ на упражњеним парохијама постављени свештеници за сталне парохе.

I МИТРОПОЛИЈСКА ЕПАРХИЈА

На 1-ој Цетињској, протојереј Крсто Матановић;
„ 2-ој Цетињској, Стеван Дрецућ;
„ Банско-Доњокрајској, Симо Мартиновић;
„ Конарској, Илија Каничић;
„ Ераковићско-Дугодољској, Ђуро Пејовић;
„ Раићевској, Јован Радоњић;
„ Беклијској, Јован Јоветић;
„ Бјеличкој, Петар Божовић;
„ Чевској, Крсто Вукотић;
„ Убаљској, Лука Николић;
„ Загредској, Милета Бумић;
„ Богетићско-Стубичкој, Илија Мијушковић;
„ Доњо-Пешивачкој, Петар Јовановић;
„ Загарачкој, Ристо Поповић;
„ Комањској, Крсто Радуловић;
„ Бандићско-Новоселској, Петар Вуковић;
„ Трњинској, Петар Мијановић;
„ Трењевачкој, Милета Стојановић;
„ Ричко-Дујевској, Михаило Јовићевић;
„ Цеклинско-Добрској, Илија Ђурашковић;
„ Косијерско-Боковској, Павле Рајковић;
„ Метришко-Рвашкој, Јован Костић;
„ Друићско-Додошкој, Станко Вукмировић;
„ Горњо-Љуботинској, Никола Данчевић;
„ Доњо-Љуботинској, Мило Вучковић;
„ Грађанској, Машан Поповић;
„ 1-ој Подгоричкој, протојереј Душан Петровић;
„ 2-ој Подгоричкој, Јован Лековић;
„ Српској, Андрија Драговић;
„ Голубовачкој, Михаило Поповић;
„ Вуковачко-Жабљачкој, Ристо Поповић;
„ Бериславачко-Бјелопољској, Шпиро Радичевић;
„ Љешкопољској, Јован Радуловић;
„ Орјелучко-Фрутачкој, протојереј Милутин Бошковић;
„ Даниловградској, Јован Велашевић;
„ Косоволушкој, Петар Вуковић;
„ Подгорској, Петар Хајдуковић;
„ Брској, Никола Јовановић;
„ Согоничко-Буковичкој, Саво Вукосавовић;
„ Глухолодској, Јован Гвозденовић;
„ Дупињско-Трновској, Петар Перовић;
„ Лиманској, Ђуро Клисић;
„ Бољевићско-Годињској, Марко Пламенац;
„ Сеочкој, Лука Ивовић;
„ Крњичкој, Петар Пекић;
„ Барској, Васо Вукотић;
„ Улицанској, Јован Вујановић;
„ Горњо-Љешанској, Томо Кажич;
„ Доњо-Љешанској, Јован З. Вукчевић;
„ Граховској, Ђуро Ковачевић;
„ Вилушкој, Крсто Кешелевић;
„ Кленачкој, Вуле Глиговић;
„ Реновачкој, Спасоје Копривица;
„ Онутирудинској-Црквичкој, Шпиро Глиговић;
„ Рудини Никшићској, Лука Кријевић;
„ Трпачкој, Лука Мрвалчевић;
„ Риђанској, Саво Мрвалчевић;
„ Кочанско-Милочанској, Бошко Никољевић;
„ Парохију Петровићску опслужују калуђери манастира Косијерева.
„ Парохију Врањинску опслужују калуђери манастира Врањине.
„ Свештеници Јован Поповић из Брчели и Иван Копривица из Бањана остају на располагању.

II ЗАХУМСКО-РАШКА ЕПАРХИЈА

„ На Никшићској, Ђорђе Милановић;
„ Озринићско-Страшевској, Љубомир Николић;
„ Луковско-Драговољској, Милован Поповић;
„ Горњевско-Орашкој, Ново Станишић;

„ На Жупској, Крсто Вуиновић;
„ Брезовичко-Драговодучкој, Нико Мартиновић;
„ Голијској, Крсто Перовић;
„ Тушничкој, Митар Церовић;
„ Ускочкој, Марко Требешанин;
„ Доброселско-Превишској, Алекса Жугић;
„ Пошћенско-Комарничкој, Михаило Ђурић;
„ Жабљачко-Тепачкој, Григорије Мемедовић;
„ Шаранској, Лазар Деденч;
„ Рудиничко-Брезанској, Симеон Пејовић;
„ Доњо-Црквичкој, Јован Радоњић;
„ Лишчанској, Јован Социца;
„ Колашинско-Речинској, Протојереј Новица Симић;
„ Липовско-Планској, Саво Рубежић;
„ Пољско-Штитаричкој, Раде Вујенић;
„ Прекобрдској, Милинко Булатовић;
„ Барско-Раванској, Машан Симоновић;
„ Јасеновско-Осредачкој, Станко Булатовић;
„ Горњо-Морачкој, Алекса Поповић;
„ Мртво-Дубочкој, Лазар Булатовић;
„ Веље Дубочкој, Никола Симоновић;
„ Андријевићкој, Велимир Протић;
„ Коњушкој, Рафаило Љеносавић;
„ Краљско-Божичкој, Богдан Вуковић;
„ Барско-Матешевској, Видак Мићковић;
„ Величкој, Саво Поповић;
„ Шекуларској, Андрија Поповић;
„ Трпачкој, Алекса Поповић;
„ Верушкој, Крсто Томовић;
„ Љеворјечкој, Арсеније Поповић;
„ Дабовићско-Пожарској, Јован Дамјановић;
„ Шобањско-Срегењској, Стеван Вујадиновић;
„ Рсојевићско-Миокусовићској, Неђељко Михаиловић;
„ Слатинско-Ждребаоничкој, Срдан Поповић;
„ Гостињској, Божо Иковић;
„ Глиничко-Јеленачкој, Стојан Радовић;
„ Мартинићско-Слушкој, Лука Радовић;
„ Стијенско-Ђурковићско-Рогамској, Крсто Вукотић;
„ Петровићско-Ближанској, Новица Поповић;
„ Ораховско-Безијовско-Кржањској, Божо Вујшевић;
„ Убаљско-Момачкој, Димитрије Павићевић;
„ Косорско-Горњомедунској, Протојереј Павле Петровић;
„ Доњанско-Доњомедунској, Захарије Чејовић;
„ Братоножићској, Ново Грујић;
„ Брксутској, Димитрије Поповић;
„ Парохију Ливеровићску опслужује калуђер манастира Жупе.
„ Парохију Бијелско-Мокрањску опслужује калуђер манастира Бијеле.
„ Парохију Руданачко-Добривољинску опслужује калуђер манастира Добривољине.
„ Парохију Горанско-Мратињску опслужује калуђер манастира Пиве.
„ Парохију Црначку опслужује калуђер манастира Ђелије Пиперске.
„ Упражњене су парохје: Међурјечка у Ровшима, Полимска у Васојевићима и Орашко-Ставанско у Пиви.
Број 347. Из Консисторије Цетињске 23. јануара 1910 год. Цетиње.

Ријешењем г. Министра Правде од 14. јануара ове године број 60, а на основу чл. 8. „Закона о јавним правосудствима“ постављен је за јавног правосудственика при Књ. Обласном Суду у Подгорици г. Марко Радуловић, државни саветник у пензији.

К. Бр. 60. Из канцеларије Књ. Министарства Правде, 22. јануара 1910. г. на Цетиње.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести.

— Њ. Кр. Височанство Господар био је сишао прошле суботе на Ријеку код Узвишене Своје Породице, па се опет данас повратио на Цетиње.

— Њ. В. Књаз Мирко повратио се на Крушевац.

— Поводом рођен-дана Њ. В. Цара Вилхелма, орд. немачки министар-резидент примио је честитања у своме стану. На честитање је био лично Њ. В. Књаз Петар. У име Њ. Кр. Височанства Господара, честитао је први ађутант, г. Мило Поповић, а од стране Књ. Владе Министар-председник, г. Др Л. Томановић са начелником министарства иностраних дјела, г. С. Рамадановићем.

— Г. генерал барон Гизл од Гизлингена, новонаменовани изванредни посланик и опуномоћени министар Аустро-Угарске, стигао је на Цетиње са својом породицом у прошле понедјељак.

— Г. пуковник Потапов кренуо је прошле недјеље у Петроград, на кратко осуство.

— Народна Скупштина примила је аklamацијом трговински уговор са Великом Британијом.

— Министар иностраних дјела краљевине Холандије, извјестио је телеграфски нашег министра иностраних дјела, да је камара једногласно примила трговачки уговор закључен између Црне Горе и Холандије, изјавив у исто вријеме наду, да ће уговор још боље утврдити везе пријатељства и допринијети развитку трговачких одношаја између обе државе.

ЗАПИСНИК XXIII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 7. јануара 1910. г.

Предсједavaо подпредсједник,

Ј. Дрљевић

Секретар,

С. Драговић

Присуствовали су г. г. министри: финансија и унутрашњих дјела. Сједница је почела у 3 часа послје подне.

Прочитан је и без примједба усвојен записник прошле сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Окице Илића из Мораче, Мићуна Павићевића с Цетиња, Риста Чавлије из Мартинића, Борике Милић с Орахова, Гаврила Гавриловића из Загарача, Вука Вуксановића из Куча, Коста Кнежевића из Вапшкова, Љубомира Булатовића из Мркојевића, Риста Марковића из Подгорице, д-ра Ђорђа Стефанелија из Никшића, Милоша Ракочевића с друштвом из Колашина — коју је посланик Р. Радовић с М. Радовићем узео за свој приједлог, Риста Андријашевића с Грахова, Драгише Новаковића с другом из Колашина, Милована Брајовића с Даниловића, Вела Грујића из Братоножића, Пера Вукчевића с друштвом с Цетиња, Милована Остојића са Жабљака и Јоше Говедарнице, рођене Бошковић, из Требнја.

Прочитан је приједлог Блажа Бошкоковића, с друштвом за водовод кроз бјелопавлићку равницу.

Прочитан је указ о подношењу на ријешење приједлога закона о измјенама и допунама у закону о чиновницима грађанског реда.

Прочитан је указ о подношењу на ријешење приједлога закона о административној подјели државе.

Читање указа саслушано је стојећи и попраћено са бурним: Живио Господар!

Пријешло се на дневни ред: избор одбора за проучавање горње два законска приједлога. Изабрани су:

а) у први одбор: С. Бошковић, Р. Бошковић, О. Рњез, А. Поповић, И. Каничић и Г. Протић;

б) у други одбор: Р. Радовић, Р. Ракочевић, Ј. Гојић, М. Кнежевић, М. Буквић и К. Шарановић.

Сједница је закључена у 4 сата послје подне, а друга ће се накнадно заказати.

Секретар, Подпредседник, Ј. Дрљевић

ЗАПИСНИК XXIV РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ држане 11. јануара 1910. год.

Предсједavaо Предсједник,

М. Ђукановић,

Секретар,

Д. Петровић

Присуствовали су г. г. министри: иностраних дјела, војни и унутрашњих дјела. Сједница је почела у 3 часа послје подне.

Прочитан је и без примједба усвојен записник прошлог састанка.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Стевана Божовића из капетаније дробњачке, Јане Вукчевића из Дражевине, Јована Ђурковића из Мораче, Милића Микетића из Андријевице, Маја Радовића с друштвом с истог мјеста, Станоја Ивановића из Колашина, Новке Поповић из Подгорице, Јоване Вујановић с Цеклина и Андрије Шошкић с Андријевице.

Прочитан је приједлог посланика Савовића за изградњу колског пута Спуж—Ђелија Пиперска.

Пријешло се на 1. тачку дневног реда: претрес пројекта закона о измјенама и допунама у закону о чиновницима грађанског реда.

Извјестилац је И. Кајић и он је прочитао одборски извјештај, којим се пројекат у начелу прима, а у појединостима чине неке измјене и допуне.

Б. Дрецућ мисли, да треба пријешити закон о чиновницима грађанског реда, на тек онда закон о пензијама. Противан је у начелу овом пројекту.

Министар-председник и иностраних дјела д-р Томановић изјављује, да је ово само измјена и допуна једнога постојећег закона, а не коначан закон и да му је сврха побољшање чиновничког стања. Налази, да ријешење чиновничког питања код нас тије дак подсе, чак да то питање ни у другом, напреднијем државном није још ријешено коначно.

1) Вуко Кривокајић је за то да се пензионски проценат за првих 10 година службе смањи а за даље године повиси.

2) Р. Радовић у свом говору износи лоше материјално стање нашег чиновничког кадра и док је у служби, а тек док је са пензионисањем бива и горе, ушљед тога он је у начелу за овај закон, јер њиме се, ако и мало, побољшава стање истог.

Тимем је исприљен начелан претрес овога пројекта и он је у начелу примљен са 52 против 5 гласова.

Пријешло се на посебан претрес. Чл. 1. примљен је по пројекту и извјештају, без дебате.

Код чл. 2. министар унутрашњих дјела Пламенац противи се одборској редакцији истог, с обзиром на већ уведени праксу, али пројекат допуњава тиме, што израз „по саслушању Министарског Савета“ ставља између ријечи „се“ и „чиновник“, — што је Скупштина примила.

Код чл. 3. Ј. Дрљевић није за одборску допуну.

Ж. Драговић говори у корист исте, те је овај чл. примљен по пројекту и извјештају.

Код чл. 4. министар Пламенац тумачи одредбу истог, односно неуважавања чиновникове пензије прије двадесете године његова живота, тако, да ће то важити само за оне чиновнике, који ступе у државну службу кад овај закон на снагу ступи сагласно правном начелу, да закон нема повратне силе.

Извјестилац Кајић вели, да је одбор имао у виду закон о устројству војске, по ком се чиновником постаје тек по извршењу војне обавезе.

Р. Бошковић вели, да је искључена бојазан повратне силе овога закона, пошто се чиновнику ни до сада нијесу рачунале у пензију године проведене у државној служби прије његове двадесете године живота.

Р. Радовић побројава вријеме потребно за пролаз кроз средњу школу и налази, да лице прошло кроз ту школу може у осамнаестој години живота постати чиновником, те је за то, да одборска редакција отпадне.

Ј. Дрљевић указује на ранију скупштинску одлуку донесену по питању регулисања чиновничких пензија. Налази,

да чиновничку пензију треба рачунати од дана указа.

Шћ. Маршиновић вели, да не стоји оно што је Бошковић навео, јер су се и до сада чиновницима рачунале у године за пензију и оне проведене прије двадесете године живота му, о чему постоји и рјешење Државног Савјета.

Ж. Драговић налази, да је одборска редакција сувишна, а да остане по пројекту.

Код чл. 5. **Ж. Драговић** предлаже, да се они „и за учитеље“ укине, као не потребно, јер би то важило онда, кад они не би имали свог засебног закона, али они га данас већ имају.

Д. Петровић вели, да свештеници немају посебног закона о пензијама, јер је раније укинут рјешењем закона о парохијском свештенству, по коме оно потпада под закон о чиновницима грађанског реда.

Ј. Дрљевић вели, да је законом о парохијском свештенству предвиђено, да се оно пензиониса по закону о чиновницима грађанског реда, те би овом за њих важило, а не и за учитеље, јер они имају посебан закон.

М. Ђукановић предлаже, да мјесто „свештеничког“ дође ријеч „учитељског“.

Чл. 5. примљен је по пројекту с Ђукановићевом редакцијом.

Чл. 6. је остао по пројекту, без дебате. Тијем је исцрпљен и посебан претрес овога пројекта, те је на коначном гласању усвојен са 46 против 5 гласова.

Иза одмора од 10 минута пријешло се на 2. тачку дневног реда: претрес извјештаја за молбе и жалбе.

Извјештај је **Л. Петровић** и чита:

Одбор је предложио а Скупштина усвојила, да се прије преко молба и жалба: Симеона Добричанина, Милана Бећковића, Ђорђе Јоковића, Јакова Булатовића, Киње Јовићевића, Илије Поповића, Илије Страхиње, Јакова Ранчанина, Милована Караџића, Тадине Шћепановића, Сава Станковића, Јеке Ивановић, Михаила Баће, Риста Добриловића, Ивана Иличковић, Стане Перашевић, Николе Костића, Стануше Бановић, Илије Марковића, Вука Драшковића, Јована Радловића с другом, Лазара Вуковића, Јована Коначевића, Антонија Јакшића, Сима Ристића, Сава Пејковића, Миљана Радонића, Кеја Дрљевића, Новице Перошевића, Михете Булатовића, Перише Машковића, Лазара Чобељића, Лазара Шћепановића, Милоша Поповића и Пауна Вујошевића.

Ђ. Дреџун је говорио по жалби Илије Јанковића, односно одузимања дароване му земље. Мисли, да није било разлога да му се земља одузима, те предлаже, да се његова жалба упути министру унутрашњих дјела на поступак.

Извјештај **Петровић** вели, да се одбору допало, да је Јанковића жалба чисто судске природе.

Усвојено је одборско мишљење да се преко Јанковића жалбе пријеђе.

М. Николић говори по жалби Крцуна Јанковића с друштвом, односно порезе на жито. Позива се на једну министарску наредбу, по којој да нема таксе на увоз жита, али ако је та наредба доцније укинута, то је требало публиковати преко званичних новина. Истиче, како никшићски и подгорички трговци ни сада не плаћају тај порез.

Извјештај **Петровић** вели, да то долази од неразумјевања примјене закона. Истиче примјер, како један цариник није

наплатио порез од извјесних трговаца са житом, али да је то накнадно учинио по наредби министарској.

М. Драговић се чуди, како да се у једном мјесту наплаћује, а у другом не. Чини му се, да су се они више пута жалити за то министру финансија, и да ни до данас нијесу никако рјешење добили.

Примљено је одборско мишљење, да се по Јанковићевој жалби ништа више не ради.

С. Драговић говори по жалби Теодора Теодоровића, односно пензије. Истиче, како је он приложио жалбу односно исправе, којима доказује право на пензију. Тражи да се исте прочитају, како се не би о њему огријешили.

М. Николић пита, да ли је он те документе подносио надлежном министру, те ако није, мисли, да његову ствар треба упутити одбору за регулисање пензија.

Ф. Јерговић вели да је Теодоровић отпуштен из службе, но да је доцније доказивао право на пензију код Министарског Савјета, који му је дао то право, али како су неуказне године службе писара кметанских доведене у питању, о и његова ствар није могла бити коначно ријешена.

Усвојено је одборско мишљење, да се Теодоровића молба не може узети у ријешење, јер, по једном ранијем рјешењу, овакве се молбе имају регулисати нарочитим законом.

На приједлог одборски ријешено је, да се Стане Томановић препоручи владиној помоћи за помоћ.

Одбор је предложио, а Скупштина прихватила, да се Анђи Ђурашковић уваже у године за пензију и 6 година проведених у својству наставнице у Дјевојачком Институту на Цетињу.

Код претреса по молби Милована Бошковића, односно уважења учитељских година службе, **Р. Радовић** налази, да је његова молба оправдана и да му те године службе треба уважити, тим прије, што већ имамо неколико тако ријешених случајева.

Ж. Драговић истиче Бошковићеву вланост у раду државном и не зна, зашто му се не би уважиле ове 4 године учитељске службе, јер ако није био државни учитељ а оно је био учитељем у народу црногорском.

И. В. Кривокаић је мишљења, да се Бошковићева молба уважи, ако се то не би са законом косило.

Министар **Пламенац** вели, да је ово нов случај, јер раније уважења сличних година службе постојала су за случај ако је општински учитељ продужио и пријешао за државног учитеља. У осталом слаже се са одборским мишљењем, да се Бошковића молба преда влади на увиђавно поступање.

Скупштина је уважила одборско мишљење.

За Пера Вучковића, Сава Иваншевића и Перка Марковића, одбор је предложио а Скупштина усвојила, да им се уважи у године за пензију и вријеме проведено у руској служби.

Жалба Плана Пекићевих упућена је на владино увиђавно поступање, као и молба Тома Дошљака, а молбе Милице Ђурашковић и Стевана Тупања препоручене су њеном призрењу.

Сједница је закључена у 6 сати послје подне, а друга ће се накнадно заказати.

Секретар,
Д. Петровић

Предсједник,
М. Ђукановић

ЗАПИСНИК XXV РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 13. јануара 1909. г.

Предсједлаво подпредсједник,

Ј. Дрљевић

Секретар,

С. Драговић

Присуствовали су г. г. министри: унутрашњих дјела и правде.

Сједница је почела у 10 часова прије подне.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Марице Ивановић с Цетиња и Бошка Радусина из Пљива.

Прочитани су укази по приједлозима за помоћ: Лазару Сенићу из Рудина, удовици Алфреда Трцете из Уљина, удовици д-ра Хаџоула с Ријеке и синовима Богдана Гардашевића.

Прочитан је указ о подношењу трговинског и пловидбеног уговора с Инглешком, као и указ о подношењу пројекта закона о устројству војних судова.

Пријешло се на дневни ред: претрес пројекта закона о административној подјели државе.

Извјештај је **Р. Радовић**, и он је прочитао одборски извјештај, којим се пројект у начелу прима, а у појединостима чине неке измјене и допуне.

Код начелног претреса, министар унутрашњих дјела **Ј. Пламенац** износи у главном становиште, са којег је пројект постао. Вели, да су закони ове врсте једни од најважнијих у свакој земљи, јер док год се у држави не проведе потпуно подјела власти, не може бити добре државне организације. Истиче подјелу власти као основан принцип добре, модерне државне организације, како то данашња држава захтијева, а то с тога, што је држава на првом мјесту позвана да појединцу загарантује његову личну и имовну безбједност, а да то може чинити, треба да је у држави изведена подјела власти, што потпуно одговара и духу нашег Устава. Гдје је — вели — изведена и приозната подјела власти, ту је омогућена и подјела рада, на којој почива сав природни развјатак, друштвени напредак и живот. Увјеравајући, да ће овај закон донијети користи народу и држави, исти Скупштини топло препоручује.

Ђ. Дреџун признаје потребу овога закона, а особито што се тиче судова. Мисли да би се народ задовољно оваквом подјелом области, али не и с подјелом капетанија и обласних судова.

Министар **Пламенац** напомиње, да је оvdје у претресу само административна подјела у погледу полицијском, а што се тиче судске подјеле то је сасвим друга ствар — о томе ће се бавити други законски пројекат.

В. Кривокаић упозорава Скупштину на то, да се пројектом смањива број народних посланика, истичући неразмјерност бирача по истом пројекту. Налази, да би преходно требало провести принцип општинске самоуправе, послје чега би се тек могла извршити правилна подјела племена. Истиче и удаљеност капетанских канцеларија ушљед овакве подјеле, указујући још и на веће расходе поводом овога. Он је за то, да број и подјела капетанија остане досадашња, а да влада сиреди пројекте односно обласних управа и судова, као и финансискх капетана, иначе не може бити за пројект овакав, какав је.

Министар **Пламенац** наглашава, да се овим законом тежи, да се изведе подје-

ла власти у земљи — да се одвоји пољско од судске власти, јер док се год то не постигне, не може бити у довољној мјери ни личне ни имовне безбједности. Вели, да овај пројекат неће повлачити за собом нових намета на народ, већ ће се издати око истог подмирити из досадашњих средстава. Што се тиче општинских самоуправа, оне би биле илузорне све док се не би предходно извршила подјела власти, при чему истиче огромне трошкове за извршење општинских самоуправа. Признаје да ће бити несразмјерност бирача, али то је и до сада било и то се не може ни постићи, јер има капетанија већих и мањих по броју становништва, али главно је то, што ће свака капетанија бирати по једног посланика. У осталом, упоређујући број наших посланика са бројем истих у другим државама, налази велику несразмјерност.

Ф. Челебић примјеђава, да нијесу присутни сви министри и посланици, а што би потребно било, обзиром на важност данашње сједнице.

В. Кривокаић одговарајући министру Пламенцу, поновно тврди, да ће овај закон изазвати трошкове, трошкове, које ће народ а нико други сносити, остајући при ранијим својим наводима.

Министар правде д-р **С. Дрљевић** је увјерен у цијелиходност и напредност поднешеног пројекта. Вели, да је за осуду борити се код нас за изборну геометрију, јер је свеједно, да ли ће мање или више бирача бирати једног посланика, пошто сваки Црногорац ипак врши своје бирачко право по закону; дакле, да при административној подјели морају одлучивати други моменти — моменти цијелиходности. Чуди се узимању у дискусiju и питању о подјели судској, а кад о томе није још пројекат стигао, напомињући, да је то сасвим друго питање одвојено од овога. Увјерава Скупштину, да гласајући за овај пројекат, гласа за личну и имовну безбједност у земљи.

Р. Радовић зачуђава Кривокаићево тражење, да капетаније остану онакве, какве су до сада постојале, јер провести организацију управну и судску, а оставити капетаније онакве какве су сада, не би имало никакве важности и значаја.

Тијем је исцрпљен начелан претрес овога пројекта, те је у начелу приљен са 49 против 3 гласа.

Пријешло се на посебан претрес истог пројекта.

Чл. 1. примљен је по пројекту, без дебате.

Код чл. 2. министар унутрашњих дјела **Пламенац** предлаже, да отпане одборска измјена, чему се, мисли, неће ни одбор противити, с обзиром на већ наговјештену подјелу судску.

Н. Савовић предлаже, да бјелопавлићско-спушка област добије назив бјелопавлићско-ниперска или само брдска, чему се министар унутрашњих дјела **Пламенац** не противи.

П. Раковић предлаже, да капетаније пјешивачка и команско-загарачка остану уз катунску област као и до сада, у противном тражи, да се ова област назива даниловградска.

Ф. Челебић се чуди, зашто тако велика капетанија као што је љешанска не би сачињавала и од сада једну капетанију, те тражи, да се то учини, с тим, да јој се поврати оно што је од ње раније одузето и додато капетанији љешкопољској.

нијех за школу ученијих средстава. Ушљед тога, до бољих прилика, које су срећом брзо наступиле, Институт је био смјештен у неколиким одјељенима Биљарде, која је истовремено смијештала у себи и — како се би данас изразили — многа друга надлештва. Према томе, и број ученица, разумије се, није могао бити велик, наиме свега их је било 13, и то родом Српкиња, православне вјероисповијести. Наставнички персонал у прво вријеме био је такође веома незнатан — свега заједно с управитељком 5 лица, — ушљед чега је сама началница била јако оптерећена. Али овакво стање није дуго потрајало, јер већ 1871/72 године било је готово ново здање, почетак садашње опширне зграде, ушљед чега се, наравно, осјетио напредак и у другим странама институтског живота.

Пролазећи, због горе наведених разлога, подробно излагање из године у годину свега онога, што се је у овај период у заводу за ову годину промијенило, сматрамо за потребно саопштити, као коначни резултат, сlijедеће: 1) саграђено је ново здање; 2) повећано је наставничко особље; 3) израђен је наставнички план са 5-то годишњим течајем; 4) примљено је у завод 65 ученица, од којих је: 42 Црногорке, 22 Српкиње са стране, и то 19 из Аустро-Угарске, а 3 из Турске — све православне и 1 само Италијанка из Задра, католичке вјероисповијести. Од тих је у годинама: 1874, 75 и 79 редовно свршило 25, иступило из

школе, по разним околностима 18, умрло 3, а остале 19 продужиле су учење под новом началницом. Од поменутог броја уживало је стипендију 57, а о свом трошку учило их је само 8.

Да запитамо сад себе, у какав тип завода треба уврстити наш Институт за указани 10-годишњи период?

Узимајући, с једне стране, у обзир то, да је течај наставе петогодишњи, с друге — посматрајући програм из појединог предмета, који је израђен 1880/81 године, као коначни и најбољи резултат 10-годишње праксе, морамо признати, да наш Институт није потпуно одговарао ни у једном, ни у другом погледу захтјевима, којима мора одговарати једна средња женска школа, намијењена да задовољи потребама земље. На пр., у поменутом програму потпуно је изостављена српска историја, а материнском језику посвећено веома мало пажње; напротив, тражи се подробно познавање опште историје и излагање математике на пољустраном језику.

У програму на пр. сретјете тешке и сасвим излишне изразе за основне математичке радње: „адирање“, „султхраирање“, „мутилираирање“, „дивидирање“ и т. д., за које има, а и тада је сигурно било, много подеснијих термина у српском језику. Осим тога главни тадашњи педагог, Милан Костић, сматра за потпуно излишно изучавање руског и француског језика. Једном ријечи, мање — више темељног научног знања у то ври-

јеме Институт није могао дати, из тог простог разлога, што домаћих наставника и наставница није било, или их је било веома мало, а од учитељница странкиња ниједна није остала у Црној Гори више од године. У педагошком смислу такође није било строге школске дисциплине, већ су одношаји били мање — више фамилијарни. Али, поред свијех поменутијех недостатака, који су неизбјежни у сваком почетном дјелу, — имамо ми право рећи, да наш Институт у овом периоду, није ни мало одговорио захтјевима, које друштво и земља очекују од једне сличне школе и да је прошао без особитијих резултата и за једно и за друго, т. ј. и за друштво и за земљу! Ево како на то питање одговара један још живи познавалац институтског живота готово за све вријеме његова опстанка: „Ја знам, говори он, до 20 ученица, које су се пошље удале у Црној Гори, Боки и Скадру... ма у каквом се положају налазиле, оне му свуда с чашћу и достојанством одговарају а у приватном домаћем животу ви сријетате код њих поредак и економију, којих обично нећете наћи у црногорској кући. Најблаготворнији, пак, утицај добиведеног образовања опажа се у васпитавању дјеце. Чистоћа дјеце и њине одеје... правилно хранење у одређено вријеме, без сваког сувишка и размажености — ево што се сријетало у тијем фамилијама. Уз страсну љубав к дјетету, оне мајке не заборављају, да васпитавају у њему она начела,

ЛИСТАК

Кратки извјештај дјевојачког Института Царице Марије на Цетињу приликом његове 40-годишњице.

(Наставак).

Ушљед недостатка времена, ја нијесам намјеран, да у овом кратком извјештају, оптерећавам многопоштоване слушаоце великим бројем цифара и другијех статистичкијех података, (о чему имамо намјеру проговорити у опширном јубиларном извјештају, који се спрема), што се лако да заборавити и што би тек уморила вашу просвијећену пажњу, — већ ћу се ограничити само општијем погледом на стање Института, за сваки помнути горе период засебно, а цифрама ћемо се, гдје устрбује, послужити тек као илустрацијом стања завода у појединојем периодима.

Као што је већ горе узгред напоменуто, прва управитељка Института Надежда Петровна Пачевић дошла је у Црну Гору 1870. год. Природно је, да за такав кратки период — мање од године дана — који је протекао од времена рјешења питања о оснивању Института, па до отварања истог, није се ништа могло урадити ни у смислу подесне зграде за школу, ни у смислу наставничког персонала, нити, пак, односно потреб-

Министар Пламенац изјављује, да то није могло бити с тога, што је капетанија лешанска збијено насељена, а није да је као друге распарчана.

Чл. 2. примљен је по пројекту с редакцијом Савовићевом.

Чл. 3. је остао по пројекту, без дебате.

Министар унутрашњих дјела Пламенац се саглашава с одборском измјеном депесеном код чл. 4., те је овај тако и примљен.

Тијем је исцрпљен и посебан претрес овога пројекта, те је на коначном гласању усвојен са 48 против 3 гласа.

Сједица је закључена у подне, а друга је заказана за данас у 2 сата послје подне са продужењем дневног реда.

Секретар, Подпредсједник,
С. Драговић, Ј. Дрљевић

Велика поплава у Паризу

Париз, тај — како га називају — мозак Европе, био је овдје дана изложен великој поплави, која му је нанијела неизмјерне штете, те је било и много људских жртава, јер се нагло разлила ријека Сена, која је пред собом обарала све што јој се није могло одупријети.

Цијели средњи град који се подиже уздуж те ријеке, био је сав опкољен водом. По улицама су пловили на брзу руку удешени сплавови, који су носили храну и спасавали породице којима је пријетила опасност. Многе велелепне и знамените грађевине, као Јелисејска палача, зграда министарства иностраних дјела на „Quaid'Orsay“, зграда Народне Скупштине, палача Бурбон, чувени музеј „Louvre“, индустријска зграда „Grand Palais“, зграда „Hotel de Ville“, Опера и многе друге мање и више зграде биле су у највећој опасности. Place de la Concorde, тај највећи и најљепши трг у свијету, лежао је дубоко покривен водом. Вода је била продрла и у палачи „Hotel des Invalides“, гдје је Наполеонов гроб, као и у дворану електричне централе, због чега је пријетила бојазан да Париз остане и у таму.

Поводом те неописане несреће, промет је био већим дијелом обустављен, телеграфске и телефонске жице прекинуте; у опште је стање било такво да су људи морали очајавати. Тој несрећи надолжа је и друга, још страшнија, јер се на више мјеста провалила земља, тако да је један кочијаш, возећи се са Place de la Concorde на јелисејску пољану, пропао кочијом у земљу, те су њега спасили, док су се коњи изгубили у дубину са кочијом. — Опазило се пак да и у околини Jardin des plantes попушта земљиште у многим улицама. Због оскудице која је тјерала људе у очај и злочине, градско вијеће било је предложило да влада прогласи над

која ће затим саставити основу његовог будућег живота и изградити његов карактер... и т. д.

Дакле, неоспорив је важни и корисни значај тога првог и најтежег периода у животи цетињског Института. Завршујући овај дио нашег извјештаја, треба додати још, да је правилном току наставе и рада у Институту, сметнуо рат 1876/77 г., за вријеме којег је институтско здање стајало на расположењу Црвеног Крста а началница г-ђа Пацевић са својом сестром продужавале су други тешки и корисни рад у нашој отаџбини — као милосрдне сестре, пружајући неопходну помоћ црногорским рањеницима и олакшавајући њихов положај.

Послије 10-годишњег пребивања у нашој средини Н. П. Пацевић отпутовала је у своју отаџбину, Русију, а на њено место дошла је нова управитељка, г-ђа Наталија Месарош. Она није дуго остала у Црној Гори — свега 3 године — ушљед чега нијесу ни учињене какве-год битне измјене у Институту, осим што се је при њој почело приграђивати једно ново одељење у институтској згради, али, на жалост, није било довршено. Наставни план и програм остали су исти, као пријед, али су учевна средства повећана набавком књига за ученичку и учитељску библиотеку на српском, руском и француском језику, некијех хемичких и физичких справа, географских карата и природослисних слика и т. д. Број наставничког особља повећан је. За ово

Паризом опсадно стање. Биједи и глад била је наступила, нарочито код сиромашнијег staleжа у највећој мјери.

Штета коју је Париз претрпио том поплавом рачуна се на преко двије милијарде франака.

Парламентат је одмах првих дана гласовао два милиона као прву помоћ, а на све стране отпочело је купљење прилога за пострадале.

Као што посљедње вијести гласе вода је почела постепено опадати, али је оставила жалосну слику. — Ми не можемо друго, но да се придружимо изјавама жалости цијелог цивилизованог свијета, за несрећу која је моментално снашла ту дивну пријестоницу, срце племените француске нације.

Политички преглед

Криза у Грчкој. Пошто је војничка лига оборила кабинет Мавромихалиса, састављено је ново непарламентарно министарство под предсједништвом Драгумиса. Као што јављају, краљ је послје савјетовања са првацима политичких странака пристао да се сазове велика народна скупштина, пошто су прваци обећали да ће подупрати данашњу Драгумисову владу, која има да ријеши неке заостале законске предлоге. Сем тога парламент ће утврдити оне тачке устава, које треба да се измијене, као на промјену изборног реда, успоставу државног савјета, на закон о рекрутима и сталности судија и осталих државних чиновника.

Положај у Хрватској. Изгледа да ће ових дана, ако то до сад није већ учињено, доћи до промјене положаја у Хрватској, успоставом устава. Као што мађарски листови претсказују, Раух ће одуступити, доводећи то у везу са његовим одласком у Будимпешту. — Бечка „Нова Слободна Преса“ пише поводом тога, да је Куен Хедервари склопио споразум са хрватским заступницима, на темељу кооперације народне странке и српско-хрватске коалиције. По свој прилици за новог бана биће именован Томашић, а за подбана србин, др. Шумановић. Говори се да ће уз то бити попуњено и мјесто министра за Хрватску.

Поморске силе Италије. Према изјави министра морарице, адмирала Бетоло, поснјешити се градња четири нова ратна брода типа „Дреднот“. Два се већ граде у државним доковима у Кастеламаре и Специји, а два друга даће се у

вријеме примљено је свега 29 ученица, од којих су у 2 рока 1881—83 год. свршиле само 7 ученица. Ако поменемо још, да је г-ђа Месарош узела на себе дужност економца, као што и треба, ослободивши од исте институтског свештеника, — тијем смо, у кратко, разумје се, — казали све што је за ове три године учињено у заводу.

Трећи се период у животу нашег Института почиње доласком у Црну Гору Јулије Адријановне Лопухине (у новембру 1883. године), која је пред тијем била управитељка сиротињског дома у Филипољу. Не обзирајући се на мање важне промјене и побољшање опште стања у Институту, овај период има особити значај ушљед слиједећих околности: Прва је, и веома важна, та, што Институт мало по мало почиње добити лик правог средњег женског завода, како у погледу програма, тако и у погледу ученог течаја. Горе је већ било наглашено, каквијем је манира страдао стари програм, намије потпуним игнорисањем једног од најважнијих предмета — српске историје, и поклањањем слабе пажње изучавању родног језика. Оба ова недостатка избјегнута су у новом програму, израђеном 1885. год., у који је ушла историја српског народа, и на бољем темељу постављено изучавање српског језика.

(Наставиће се).

градњу приватним тврткама. — Први ће се звати „Данте Алигијери“ и „Кавур“, а други „Јулије Цезар“ и „Леонардо де Винчи“. — Сем тога адмирал Бетоло мисли поднијети парламенту законски пројект за градњу четири торпедњаче за дебело море, које ће бити дијелене финансијском стражарењу на обалама.

Незгода код дивизије адмирала Пиве-а. Француска оклопљена крстарица „Ернест Ренан“, која је била у саставу дивизије адмирала Пиве-а под Бар, чудним случајем насукала се код Бизерте у Тунису, те је након пет дана тешком муком извучена са мјеста на коме је била насјела. Иста је послата у доку ради прегледа да ли је претрпила штете. Одређена је комисија под предсједништвом адмирала Пиве-а, која ће испитати узроке за тај непријатни случај.

Књижевност, умјетност, просвјета

† Никола И. Стаменковић, редовни професор техничког факултета на Кр. Српском Универзитету, одличан српски радник на хидротехници и бивши предсједник и дугогодишњи одборник општине Биогрadsке, преминуо је 13. о. м. у Нишу, гдје је дан прије здрав стагао, као предсједник државне комисије за преглед општинске електричне инсталације. Умро је у 52. години, оставив за собом ојаћену стару мајку, петоро нејаке дјече и многобројну родбину.

Тјело покојниково пренијето је железницом из Ниша у Биоград и сахрањено уз велико учешће родбине, другова, ученика и поштоваца на Новом Гробљу. Покој му души!

О Есперанту. Година 1909. била је плодносна за Есперанто. Исте године Есперанто је силно коракнуо напријед. Предавањима и курсовима нема ни броја а основало се је нових 300 друштава на цијелој земљи. Највише их се основало у Њемачкој 94., тако, да данас постоје 1494 еспер. друштва. Листова има у свему 108. међу њима новопокренутих 20. Конгреса је било више: у Барцелони свих Есперантиста, у Букурешту Румуна, Срба и Бугара; у Будимпешти су се неки личнички служили са Есперантом; на конгресу вегетеријанца усвојен је предлог да се узме Есперанто као службени језик, а на конгресу педагога у Женези живо се дебатовало о Есперанту. Ческа еспер. друштва имала су свој конгрес, на коме су створили савез и истакли Есперанто као средство, којим ће уопознати цивилизовани свијет са чешком културом и богатством и љепотама Ческе. — И ове године биће више конгреса. Први ће бити о Ускрес свекаголички конгрес, затим у Јулу свесловенски еспер. конгрес у Прагу; у августу ће бити у Аугсбургу (Њемачка) конгрес „Свеошћег Есперанто Савеза“, а у септембру свесеперантски конгрес у Вашингтону (Америка). — У Биограду се обдржава 6—7 курсева за поучавање у Есперанту; у Универзитету, у Трговачкој Академији, Офицерском Дому и т. д.

Основни Емпириске Психологије. Тако је наслов књизи Д-ра Бранислава Петровијевића в. проф. биоградског Универзитета, која је дата у штампу.

У тој књизи Психологија је постављена на модерну научну основу. Њени резултати изложени су на основу метода самонабљудања и експеримента а у извјесним екстремним случајевима и на основу методе рефлексије.

Књига је написана лаким разумљивим стилем. Она је плод дугогодишњих психичких предавања на Великој Школи у Универзитету, као и самосталних психолошких испитивања његових, публикованих дјелима у разним стручним часописима њемачким и његовим филозофским дјелима. Ствари, које могу интересовати само онога који хоће даље да уђе у Психологију штампане су ситним текстом, гдје је наведена најважнија литература. На овај начин књига је удешена тако, да је приступачна и за ширу публику, а не само за оне који хоће да се одаду студији Психологије. Љекар, природњак, историк, правник и др. наћиће у овој књизи преглед модерног стања психолошке науке у довољном обиму.

Књига садржи многобројне фигуре, које објашњавају текст. Она ће изнијети око 20 штампаних табака вел. осмине, а цијена јој је у претплати 4 дин. Штампаче се само онолики број егземплара, колико се буде јавило претплатника (Капетан Мишина ул. бр. 12. Београд) или г. Сими Јеврићу, учитељу, уреднику „Гласника за дјечу Психологију“ (Савска основна школа, Биоград), до 8-ог фе-

бруара 1910. год. Књига ће бити готова до 1-ог априла идуче године. Скупљачи претплате добијају 10 од сто у новцу.

Позив на претплату. Ђорђе М. Драговић војни капетан издао је овај оглас:

„Средно сам и дао у штампу моју прву књигу јуначких pjesама народних. (из моје cjелокупне збирке од преко 120 јуначких pjesама), које сам за посљедњих 10 година прикупио из свију крајева Црне Горе, Херцеговине и Српскога Приморја.

Књига ће изнијети око 20 штампаних табака, са одабраном садржином — досле нештампаних pjesама о четовањима, бојевима и мегданима разних племена и крајева, из новнијега доба наше сјајне прошлости.

Књига ће се штампати у Штампарији Кр. Министарства Војног, најдаље до Ђурђевог-дне ове год., а цијена јој је за претплатнике из унутрашњости само 2 ћервера, а ван Црне Горе 2-50 круне.

Претплатници, чија имена са претплатом стигну до тога рока, штапаче се при крају књиге, а скупљачи добивају једанаесту на дар, или новац за исту, кога могу и сами задржати.

Новац и спискове претплатника ваља слати потписаном, (на адресу: Цетиње—Montenegro).

Овим апелујем на моје другове, пријатеље, познанике и све честите Србе, да се својски заузму око растурања ове моје прве књиге, као и да са тијем послом похитају, јер ће се збирка штампати у онолико примјерака, колико се јави претплатника.

Српске и словенске листове уљудно молим да овај „Позив“ изволе допјети. Цетиње, на Савин-дан 1910.

Ђорђе М. Драговић,
пјешадјински капетан.

(Нове књиге). Примили смо:

Hadji Loya, fragment de la tragedie du peuple serbe, par Branislav Dj. Nouchitch, traduit du serbe par Almart (Ал. Мартино-вић). Prix 1 franc. Vendu au profit des opprimes et des institutions de bienfaisance. — Constantinople, 1909.

Процес Фридриха — „Рајхсшт“ и хрватско-српске коалиције. Отворено писмо Франа Супила, народног заступника делничко-чабарског котара својим изборницима.

Ријека 1910. Тисак ријечке диоичке тискарне.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Велика несрећа од експлозије. Ономад се у једној кућици у селу Поповићима код Бара, која је крај колскога пута, догдила грозна несрећа. Домаћица, која је хтјела да у кући налаже се госте почасту кавом, посула је дрва на ватру из једне ламе петролеја, да би се што прије иста распирала. У томе часу десила се тако страшна експлозија од које је девет особа допало тешких рана, којима су три женске одах подлегле, а остали су тешко повријеђени пренесени у у Бар. Како се мисли, та је експлозија морала настати с тога, што је у ламу од петролеја био бензин, због чега је полиција повела истрагу. Њихова Краљевска Височанства Књаз Престононашљедник и Књагиња Пријестолонашљедница одвезли су се одмах на Свом аутомобилу на мјесту несреће, тјешећи рањене и указујући им помоћ. Њ. Кр. Височанство Књагиња Пријестолонашљедница пак образовала је и Одбор за скупљање помоћи пострадалима, те се благоизвољела примити предсједништва тога одбора. За благијакма истога изабран је финансијски капетан Ђоле Гвозденовић, а за секретара капетан Нико Јанковић. Њихова Кр. Височанства Књаз Господар и Књагиња Владарка благоизвољели су приложити у ту сврху 500 перпера, а Њ. Њ. Кр. Кр. В. В. Књаз Пријестолонашљедник и Књагиња Пријестолонашљедница 300 перпера, и сем тога наредили су да се она шесторица рањених смјесте у Њихову кућу у Бару, гдје су их снабјели са свим потребама, те се непрестано уз њих налазе. Најати се је да ће томе примјеру Високе дарежљивости следовати сваки, коме је Бог дао да допринесе ма и најмању помоћ за несретне невинне жртве.

Друштвене вјести. Српско-црногорско Добротворно Друштво у Буте Монтана, у Америци, уписало је за члана Добротвора Друштва за потпомагање заната и трговине у Црној Гори, свог преминулог члана Ива Ђ. Бановића, уплативши и трећу рату улога у износу од 50 перпера.

Прошле недјеље отпутовали су о трошку овога друштва у Праг на изучавање заната и других послова дјечаки: Андрија Живковић и Андрија Милић из Ђелина и Димитрије Божовић и Владимир Радуловић.

Захваљујући вриједном чешком извозном друштву, а на посе уваженом предсједнику истога, г. Ј. Вотруб, дјечаци су здраво у Праг стигли и ступили у рад.

Сјутра креће у Праг и Божо Лекић из Краља, који је још раније на занат примљен.

Главна скупштина Цетињског Радничког Друштва, која се према позиву није могла одржати 17. ов. мјес., због недовољног броја присутних чланова, одржаће се на Три Јерарха, 30. ов. мјес., па ма колико чланова на исту приступило.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч, 16. јануара. Ђесар је при- мио у аудијенцију румуњског мини- стра-предсједника Братиану.

Будимпешта, 16. јануара. Пар- ламенат је усвојио Јустов предлог, којим се влади изјављује неповје- рење. — Краљевским указом пар- ламенат је одложен до 24. марта. Сједница је дигнута уз велику буку.

Париз, 16. јануара. Ситуација је критична. Већ од неколико сати пада велика киша. Становништво је узнемирено. Пароброди за спа- савање стижу из ратне луке.

Атина, 16. јануара. Говори се да ће краљ попустити у погледу идеје за сазив велике народне скупштине.

Париз, 17. јануара. Вријеме је сухо. Вода постепено опада, те је ситуација побољшана.

Биоград, 17. јануара. Скупштина се данас састала. — Краљ је одли- ковао бугарског пријестолонаслед- ника првим степеном Карађорђево

Звијезде. Према вијестима из Гор- њег Милановца, народ је дочекао Краљевића Ђорђа веома срдчно.

Атина, 18. јануара. Краљ је одо- брио сазив велике народне скуп- штине, те ће позвати Драгумиса да састави непарламентарно министар- ство. — Послије објаве прогласа за велике народну скупштину, би- ће распуштена војничка лига.

Софија, 19. јануара. Рекрути су позвани крајем фебруара, мјесто крајем марта. Јавно мнијење држи да је та мјера у вези са позивом 20,000 турских редифа. — Вијести бугарских листова, односно мобилизације једренског корпуса и пред- стојеће конференције младотурског комитета, проузроковале су вели- ко заинтересовање у политичким круговима.

Атина, 19. јануара. Ново минис- тарство састављено је. Предсједни- штво и унутрашње послове Драгумис; иностране Калерђи, шеф од- јељења у министарству иностран- ства; рат Зорбас, мрнарнице Миаулис.

Цариград, 20. јануара. Порта је наредила турским представницима на страни, да обрате пажњу Велесилама, заштитницама Крита, на посљедице због учешћа Крићана у грчкој народној скупштини.

Софија, 20. јануара. Бугарска а- генција изјављује да су неосноване вијести о затегнутим одношајима између Турске и Бугарске.

Биоград, 21. јануара. Званично се објављује да су потпуно нео- сноване вијести страних листова о намери Србије да, користећи се унутрашњим политичким прилика- ма у Турској, окупира округ Та- слице.

Атина, 21. јануара. Увјерава се да је влада одлучила да опозове шефове мисија у разним европским пријестоницама, изузев грчког ми- нистра у Цариграду. Секретари по- сланстава, биће позвати да управ- љају посланствима, као отпавници послова.

Солун, 21. јануара. Редифи од године 1322 до 1324, од прилике 25,000 људи, позвати су данас на вјежбе од четири седмице, које ће се држати на страну залива Кате- рина код Солуна.

Беч, 22. јануара. Политичка ко- респонденција јавља, да ће Ерентал кренути 21/1 у Берлин, да одврати посјету Бетман-Холвегу.

Лондон, 22. јануара. Рајтеров биро дознаје да у посљедној noti отоманске владе, упућеној Велеси- лама, заштитницама Крита, Порта изјављује да ће сматрати шиљање крићанских посланика у грчкој на- родној скупштини, као casus belli. Турски посланик примио је увјерење Велесила да су споразумне у томе да не трпе никакве провокације.

Цариград, 22. јануара. Грчки Ми- нистар иностраних дјела дао је тур-

ском посланику увјерење у погле- ду одношаја доброг сусједства са Турском које ће Грчка и даље по- државати.

Беч, 23. јануара. Министар Ми- ловановић посјетио је Ерентала.

Вијест једног руског листа о пу- товању надвојводе Фрања Ферди- нанда у Петроград, не основана је.

Цариград, 23. јануара. Према ли- стовима, министарски савјет при- мио је к знању одговор Велесила на посљедње кораке Портине, од- носно критског питања. Велесиле, заштитнице Крита одлучиле су да штите права Турске и да се истој поврати Крит ако Крићани буду шиљали посланике у Атину.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Позивају се она г. г. претплатници „Гласа Црногорца“ којима истиче прет- плата 1-ог јануара 1910 год. да на вријеме обнове претплату, како не би било прекидања у пошиљци листа.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати — ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата на „Глас Црногорца“ при- ма се само у годишњим и полугодиш- њим роковима. —

Главни преглед статистике Монопола Дувана у Књажевини Црној Гори за 1908. годину.

I. Податци производње и вриједности дувана

КАПЕТАНИЈЕ	ПОВРШНА ХЕКТАРА		Количина одкупљеног дувана Килограма	Износ одкупљеног дувана Перпера пр	Просјеч- ни принос с једног хектара Кграма	Просјечна вриједност одкупљеног дувана	
	Пријав-љено и одобре-но	Гајено				с једног хектара	с једног кграма
Подгоричка	30.19	29.19	21.182	28.212	725	966.49	1.33
Љешкопољска	40.76	38.76	20.615	19.820	532	511.77	96
Зетска	12.99	11.99	6.487	4.731	90	400.34	73
Требјешка	13.69	12.69	5.394	4.499	95	424	353.54
Слушка	4.18	4.18	2.116	1.813	01	506	431.09
Стијенска	—45	—45	257	253	64	704	697.51
Љешанска	1.04	1.04	561	471	88	616	519.03
Мартинићска	2.50	2.50	763	408	13	230	160.32
Пјешивачка	—23	—23	5	—	82	—27	451
Доњо-Црмничка	4.32	4.32	3.902	7.401	52	894	1696.14
Горњо-Црмничка	1.09	1.09	1.314	2.381	55	1.204	2183.06
Краинска	11.55	10.55	7.128	5.569	60	671	528.11
Шестанска	7.55	6.55	5.918	4.341	12	902	663.19
Улцињска	38.12	37.12	40.369	21.520	17	1.083	580.19
Мркојевићска	2.18	2.18	1.474	715	60	671	327.96
Барска	—23	—23	176	134	—	643	491.31
Укупно	171.07	163.07	117.661	102.275	42	721.53	627.18

II. Продаја дувана

КАПЕТАНИЈЕ	КОЛИЧИНА ПРОДАТОГ ДУВАНА		УКУПНИ ИЗНОС ПРОДАТОГ ДУВАНА	
	Килограма	гр.	Перпера	пр
Пренос:				
Доњо-Кучка	119	400	—	540.95
Доњо-Црмничка	3.499	239	—	10.156.44
Горњо	47	—	—	153.00
Барска	4.349	913	—	24.754.00
Мркојевићска	204	—	—	810.45
Улцињска	2.672	153	—	6.719.53
Цетињска	9.896	133	—	78.231.20
Његушка	1.076	700	—	5.772.55
Љуб. Грађанска	208	500	—	776.50
Цеклинско-Добрска	174	—	—	918.25
Чевско-Бјеличка	171	500	—	616.40
Цуцко-Ђеклићска	462	—	—	1.820.05
Рудинска	631	—	—	1.779.65
Граховска	7.675	277	—	23.277.16
Пјешивачка	742	500	—	2.231.25
Вражегрмска	1.020	—	—	3.104.20
Жупска	1.453	790	—	3.035.11
Голијска	2.775	—	—	5.004.10
Жуњско-Пивска	3.704	—	—	6.691.20
Планина-Пивска	3.315	—	—	6.427.80
Језерско-Шаранска	4.101	—	—	8.275.00
Ускочка	2.163	—	—	4.073.45
Дробњачка	5.795	—	—	13.409.15
Требјешка	22.213	205	—	73.357.57
Луковска	547	—	—	1.190.45
Бањанска	7.987	277	—	19.665.94
Опунто-Рудинска	3.594	—	—	6.593.79
Никшићска	677	400	—	2.000.62
Шекул.-Трепчанска	136	—	—	404.80
Колашинска	5.397	—	—	16.066.00
Андријевићка	3.891	—	—	8.905.40
Доњо-Морачка	364	—	—	905.45
Пољска	1.024	802	—	2.222.45
Ровачка	270	—	—	762.45
Горњо-Морачка	387	—	—	1.440.55
Полимско-Величка	113	—	—	278.75
Љево-Речка	492	—	—	1.791.75
Краљска	116	—	—	396.70
Свега	131.063	016	—	451.939.70

II. Продаја дувана

КАПЕТАНИЈЕ	КОЛИЧИНА ПРОДАТОГ ДУВАНА		УКУПНИ ИЗНОС ПРОДАТОГ ДУВАНА	
	Килограма	гр.	Перпера	пр
Подгоричка	16.440	777	—	60.071.50
Слушка	1.034	400	—	2.944.79
Петрушинска	2.772	150	—	16.833.45
Пиперска	364	100	—	1.715.61
Зетска	1.813	250	—	5.771.96
Љешкопољска	81	850	—	275.60
Доњо-Цеклинска	4.568	700	—	17.865.50
Љешанска	247	—	—	1.179.05
Горњо-Кучка	151	—	—	332.45
Братоножићска	124	—	—	389.73
За пренос:	27.597	227	—	107.379.64

III. Проспект продаје домаћих и страних дувана

МАТАЦИН РАЗДАВАЊА	СТРАНИ ДУВАН			ДОМАЋИ ДУВАНИ																	
	Турске цигарете	Талијанске цигарете	УКУПНО СТРАНОГ ДУВАНА	ЦИГАРЕТЕ (КОМАДА):								РЕЗАНИ (КИЛОГРАМА):									
				ДАНИЦА	НЕМАЊА	БАЛША	ЦЕТИЊЕ	ЕКСПОРТ	ЗЕГА	АРВАНУТ	УКУПНО ЦИГАРЕТА	УКУПНО РЕЗАНИХ ЦИГАРЕТА	I.	II.	III.	IV.	V.	УКУПНО ПРОДАТО РЕЗАНОГ ДУВАНА	УКУПНО ДОМАЋЕГ ДУВАНА	УКУПНО СТРАНОГ И ДОМАЋЕГ ДУВАНА	
Цетиње	10.900	43.635	54.535	137.922	91.252	945.014	4.780	46.570	—	1.834.961	275.744	2.784.755	3.060.499	263.300	2.533.975	1.772.755	3.767.925	4.541.250	12.877.205	15.939.704	15.994.239
Подгорица	—010	21.000	21.010	66.746	15.606	382.915	0.600	48.810	—	2.490.190	131.162	2.872.355	3.004.867	62.150	1.604.100	2.615.500	6.161.000	14.248.000	24.690.750	27.695.617	27.716.627
Никшић	—100	5.250	5.350	—475	24.790	364.720	1.000	3.000	—	1.683.410	28.265	1.449.130	1.477.395	128.225	2.755.200	1.625.025	8.805.000	48.336.500	61.649.950	63.127.345	63.132.695
Колашин	—	—	—	—	1.500	84.650	—	—	—	201.000	1.540	235.610	287.150	41.500	909.500	538.000	1.852.000	9.819.000	13.160.000	13.447.150	13.447.150
Бар	—	75.950	75.950	7.485	4.960	122.910	—	4.405	—	581.720	16.850	704.630	721.480	31.600	703.275	979.650	3.517.350	4.743.000	9.974.875	10.696.355	10.772.305
Свега	11.010	145.835	156.845	212.628	138.108	1.900.209	6.380	102.785	—	6.191.281	453.551	8.076.480	8.551.391	526.775	8.506.050	7.530.920	24.103.275	81.687.750	122.354.780	130.906.171	131.063.016

**Одлука
г. Министра Унутрашњих Дјела**

Ријешенем господина Министра Унутрашњих Дјела од 12. јануара ове год. број 294. одређена су за унапређење Народне Привреде, награде у новцу свима оним привредницима, који одгоје или поднине:

- 1) Најбољег бика домаће или стране расе;
- 2) Ко одгоји најбољу расу коза и оваца;
- 3) Ко одгоји најбољу расу пар теглећих волова;
- 4) Ко одгоји најбољу краву с телетом, домаће или стране расе;
- 5) Ко одгоји најбољег ждријебца, пасува, домаће или стране расе;
- 6) Ко одгоји најбоље пар крмади домаће или стране расе;
- 7) Ко засади један виноград америкањском лозом, окалемљеног најбољом врстом домаће лозе, као и ко га правилно одржи; најмања површина истога мора бити 1 мотика.
- 8) За правилно подигнут шљивак, с обзиром на обзир салница, као правилан начин за засађивање истога, на површини најмање од 1 рала.
- 9) Ко произведе најбољег црног или бијелог вина, најмање 5 хектолитара.
- 10) Ко произведе 10 боца најбољег првијенца и 20 боца најбоље шљивовице.
- 11) Ко подигне пчелник од најмање 12 ћеренова.
- 12) Ко подигне уредну ливаду, од најмање 5 коса површине;
- 13) Ко пошуми најмање пола рала земље на рационалној основи;
- 14) Ко посади најмање пола рала земље са сточном репом;
- 15) Ко засије са ђетелином или луцином најмање три рала земље;
- 16) Ко произведе најбољу врсту слатког уља, најмање 1000 килограма;
- 17) Ко подигне једну Главинићеву шумницу за сушење воћа;
- 18) Ко подигне једну модерну шталу, — стају;
- 19) Ко набави:
  - a) парну вршалицу,
  - b) сјјалицу,
  - v) жетелицу за стрлиште,
  - g) косачицу за ливаде,
  - д) плугове, прашач, огрчач и сако,
  - e) дрљачу за чишћење ливада и за дрљање земље,
  - д) казан модерни за пециво ракије и
  - ђ) муљачу за грождје.
- 20) Ко најбоље обради своје имање, на рационалној основи;

Ко жели натјецати се нека се пријави надлежном областном Економу, — односно за сточарство обл. марвеном лекару, који ће комисијски предмет награде прегледати и извјештај о истом послати Одјељењу Народне Привреде.

Количину награде а према извјештају дотичне комисије, определијелити ће Одјељење Народне Привреде.

Рок за пријаву награде: за пољопривредне предмете до 15. новембра 1910. г., изузев уља и вина до 1. јануара 1911. године.

Рок за сточарство: за Морачко-Васојевићку област, до 1. новембра 1910. год. у Колашину.

за Никшићку област 15. новембра 1910. год. у Никшићу.

за Зетско-Брдску 15. новембра 1910. год. у Подгорици.

за Катунско-Ријечку 20. новембра 1910. год. у Ријеку.

за Приморско-Црмничку 19. новембра 1910. год. у Виру;

Ко жели да се њихова стока награди нек доведе исту на горе реченим мјестима и означеним данима, — прије подна ради комисијског прегледа; а натјецатељи морају се пријавити препорученим писмом или усмено, најдаље 10 дана прије одређених дана, надлежном областном марвеном лекару, за преглед стоке.

Број 93. Из Канцеларије Одјељења Народне Привреде 12 јануара 1910. год. Цетиње. 1,3

ОБЈАВА

Господин Министар Унутрашњих Дјела, на предлог Одјељења Народне Привреде, ријешенем својим од 12. јануара ове год. П Број 295. одредио је ову цијену лози, из Држ. лозних расадника, за јесење издавање 1910. год. и прољећење 1911. год.:

перпера	
1000 ком. резница I. класе,	10.—
1000 " " II. " " "	5.—
1000 " ожиљених прпорака I. класе	20.—
1000 " " II. " " "	10.—
100 " калема стоних сората I. "	15.—
100 " " винских " I. "	12.—

Лоза ће се издавати само онима лицима, којима је испитана земља колунметром и докажу увјерењем Општинског Суда, да лозу заиста узимају за своју употребу.

У увјерењу мора бити назначено колика је површина припремљеног земљишта за сађење лозе и на коме је виноградском мјесту.

Све је ово потребно за то: како би се лоза давала само онима, којима је у истини потребна, а не препродавцима.

Лоза се неће никоме слати поштом или другим возом на повуку, ко унапријед не положи половину вредности поручене лозе.

П. Број 97. Из Канцеларије Одјељења Народне Привреде Књ. Министарства Унутрашњих Дјела, 18. јануара 1910. г. Цетиње. 1,3

ШКОЛА

ЗА

Финансијске и административне чиновнике извјештава своје редовне и ванредне ученике да се обије књиге „Јавно право“ од Дг Кумануди и Јовановића, које су као уџбеници препоручене, продају у књижари Мартиновића и Иванишевића на Цетињу по 5 перпера од поједине књиге. 3,3

ОБЈАВА

На основу рјешења господина Министра Финансија и Грађевина, одржаће се јавна лицитација у недељу 31 овог мјесеца у канцеларији Министарства Финансија за прегон соли с Ријеке на Његуше. Лицитанти су дужни поднијети каузицу од 3.000 перпера у готову или у документима, а прегон ће се повјерити понудиоцу најповољнијих услова.

Подробнија објашњења о лицитацији и прегону соли могу се добити у потписаној канцеларији.

Број 128. Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, 8. јануара 1910. год. Цетиње. 3,3

Службени огласи

ОГЛАС

Милу Ђурашковићу из Никшића, нестало је сентеније, по којој је исти власник куће, купљене у Шћена Кустудића, а која је заведена у заставни протокол овдашњег општинског суда 9. септембра 1908, П. Број 775—524.

С тога се позива онај, који је речену сентенију случајно нашао, да је, у року од мјесеца од данас, пријави овоме суду; у противном случају, овим се горе споменутом сентенијом оглашује непунважном.

Број 51. VI—1910—2. У Никшићу, 9. јануара 1910. год. — Књ. Обласни Суд — за председника, судија Јевто Поповић.

Р. 88. бр. 26. 2,3

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Пера Н. Врбице с Његуша извршиће се 12. маја 1910. год. Види оглас у 48. броју „Гласа Црногорца“ од 14. новембра 1909. год.

К. Број 639—1909—133. Његуши, 15. јануара 1910. год. Капетански Суд кап. Буко Врбица

Р. 41 бр. 40 1,1

ОГЛАС

Сагласно рјешењу Књ. Обласног Суда у Колашину од 30. јуна о. г. број 1422 VI. 1909 год. износи се на јавну продају доље описане непокретности Бошка М. Мујовића из Шћича за намир дуга филијале Црногорске Банке у Подгорици процијењена перпера 1500.

Продаја ће се извршити у канцеларији Капетанског Суда у Лијевој Ријеци.

За продају одређује се три рока: 15. јануара, 15. фебруара и 15. јуна 1910. год. у три часа послје подне.

На првом року непокретност се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже али не испод 2/3 процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они који на непокретност имају какво реално право, дужникови повјерници и они који имају право прече купње да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности: Кућа од камена једнокатница дужине 8 1/2 а ширине 6 1/2 метара.

Једна стаја (дубируг) ширине 5 метара. Једно рало и черек оранице код куће у 2 комада и 1/16 ливаде у гувно и на истој 25 коријена шљива које рађају.

Пола рала оранице на врх Шћича у три комада са 1/16 ливаде и метехом поврх исте.

Пола рала оранице у Крапучу и 15 листобера шуме у Тоцак Боричића као и исе у свим сеоским и племенским комунинама — у Кому Љево-речком и другим.

Број 352—1909. Лијева Ријека, 25. децембра 1909. год. Књ. Капетански Суд кап. С. Марнџ.

Р. 246 бр. 39 1,1

Приватни огласи

ПОЗИВ

Народна Штедионица на Цетињу

ПОЗИВА

На упис V. кола својих акција (удјела), рачунајући од 1. јануара 1910 год.

Вриједност је једне потпуно уплаћене акције перп. 104, — која се уплаћује према чл. 58. Штедионицих Правила кроз четири године у недељним обротама од 50 пара, а исплаћује према чл. 60. ставу другом свршетком пете године са припадајућом добићу (дивидендом).

Р. 60 бр. 720 2,5

УПРАВА.

НИКШИЋСКО ТРГОВАЧКО АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

држаће 7. фебруара 1910. год. у 9 сати пријед подне у просторијама Прве Никшићске Штедионице у Никшићу своју

III. Редовну главну скупштину

- са дневним редом:
- 1. Избор перовоће и 2 акционара за овјеровљење скупштинског записника.
- 2. Извјештај Управног одбора о раду у 1909. год. читање закључних рачуна и предлог за отварање уписа 3000 акција.
- 3. Извјештај Надзорног Одбора.
- 4. Давање разрешења Управном и Надзорном Одбору за рад и рачуне у 1909. год.
- 5. Измјена Друштвених правила.
- 6. Избор Управног Одбора.
- 7. Избор Надзорног Одбора.
- 8. Евентуални предлози.

Право учествовања имају само акционари који су уредно уписали и уплатили своје акције односно доспјеле оброке.

Предсједник Управног Одбора Никшићског Трговач. Акционар. Друштва, Р.1456р.41 1,1 Мило Томашевић с. р.

**ПОЗИВ НА УПИС АКЦИЈА
УПРАВА ЦРНОГОРСKE ПИВАРЕ „ОНОГОШТ“
У НИКШИЋУ**

даје на знање, да су Правила поменуте Пиваре одобрена и потврђена Књажевском Владом 26. новембра 1909. године на Цетињу, те је према томе отпочео у велико и упис акција.

Част је Управи са овим замолити све оне, који желе уписивати акције, да упишу у најдаљем року до 20 фебруара ове године, јер ће се тог дана затворити упис акција, а до тог дана сваки онај који упише акције може Управи послати новац од акције 30% од поједине акције, до рјешења Главне Скупштине.

Управа ће Пиваре до конца фебруара ове године сазвати акционаре на Главну Скупштину, гдје ће им предати чисте рачуне Пиваре. Скупштина ће рјешавати о избору Главне Управе, Управног и Надзорног Одбора, према Правилима, и о прегледу рачуна утрошених у Пивару.

Управа Црногорске Пиваре „Оногошт“ Р. 138. бр. 33. 2,3 у Никшићу.

ПОЗИВ

Књ. Министарство Унутрашњих Дјела одобрило је и потврдило

ПРАВИЛА

Индустријског Акционарског Удружења

са сједиштем у Никшићу, те се на основу тога отвара упис на

1. кола од 2000 акција по 100 круна.

При упису полаже се по 1 круна на име уписнице и по 10 круна на име уплате од сваке акције. Ова се уплата има рачунати за мјесец октобар т. г., а почевши од 1. новембра т. г. има се уплаћивати свака акција по 2 (две) круне мјесечно до потпуно исплате. Уплате се врше у почетку сваког мјесеца.

Главна Скупштина акционара одржана 15 новембра т. г. донијела је рјешење, да се оним акционарима, који своје акције потпуно уплате, одмах издају оригиналне акције. Скреће се пажња на ово рјешење акционарима и онима, који желе бити акционари.

ИЗВОД ИЗ ПРАВИЛА:

Чл. 2. Удружење је циљ, да оснивајући и подижући разна индустријска подухућа унапређује индустрију у Црној Гори.

Чл. 3. Удружење у првом реду оснива фабрику за производње буре (пива). Пивари је име: „Пивара Требјеса“.

Подизање Пиваре извршиће се вјероватно у 1910 години.

Чл. 6. Фирму Удружења пуноважно потписују председник или један члан Управног Одбора и управник или његов замјеник, испод написаног или штампаног утиснутог имена удружења.

Чл. 15. Удружење је одговорно цијелим својим капиталом и резервним фондовима за обавезе своје према трећим лицима а уз то акционари јамче са још једанпут онолико, колико изнесе њихове акције.

Упис и уплата врши се у Никшићу у канцеларији Удружења а у осталим мјестима код повјереника:

На Цетињу: г. г. Вука Вулетића и Ђакона Коста Лукића.

У Подгорици: г. Андрије Поповића, Сава Рогошића, Илије Мартиновића и Жива Ланковића.

У Бару: г. Јоце Петровића.

У Улицу: г. кап. Филипа Ђурашковића.

На Вир-Пазару: г. Мила Лекића управника Царинарнице.

На Дан.-Граду: г. г. Филипа Златичанина, Веља Поповића и Митра Штилиновића.

На Ријеци: г. г. Илије Шћеповића и серд. Јока Јовићевића.

У Колашину: г. г. Ђорђевије В. Станића и Мираша Ђукића.

На Андријевици: г. г. Алексе Чукића и арт. кап. Драга Дедовића.

На Горанско: г. Стева Добриловића.

На Велимљу: г. г. оф. Јевта Перовића и Владислава Михајловића.

На Грахову: г. г. Видака Николина Вујачића, Сима Ј. Ковачевића и Божа Самарића.

На Жабљак: г. Јова Каљевића.

У Шавнику: г. Михаила Ђукићовића и Ђорђеја Црногорца.

За Америку повјереници:

Г. Михаило В. Настић, Чикаго; г. Лука Лучић, Chisholm Mine и г. Васо Јовичин Павловић, Tradevel Alaska Box 53., и г. Васо Миковић, Бјут Монтана.

Новац за уписницу и уплату акција из мјеста, гдје Удружење нема повјереника, ваља слати поштанском упутницом.

Никшић, 17 октобра 1909.

УПРАВА

Индустријског Акцион. Удружења.

П. п. бр. 664 6—10

Објава

Општина вароши Цетиња ријешила је, да варош осветли лампама система: „Aladin“, „Auto-Lux“ и сличним. Зато се овим позивају сви заинтересовани, да најдаље до 1. фебруара (14. истог) 1910. год. поднесу своје оферте заједно са моделима.

Уједно се ставља на знање, да и друге вароши у земљи имају намјеру исто осветљење употребити. Број 1468. В—1907—10.

Цетиње, 31. децембра 1909. г.

Управа општине вароши Цетиња

Предсједник

Оф. Јокан Ивановић.

Annonce

La Municipalité de la ville de Cettigné ayant décidé de faire éclairer la ville par des lampes du système „Aladin“, „Auto-Lux“ ou autres analogues, invite les fabriques compétentes, qui voudraient se charger de cette installation de soumettre leurs offres à la Municipalité de la ville de Cettigné jusqu’au 1/14 Février 1910, accompagnés de modèles.

En même temps il est porté à la connaissance que d’autres Municipalités du Monténégro ont aussi l’intention de faire l’installation du même système.

Le Président

de la Municipalité de la ville de Cettigné

Officier Yokan Yvanovitch.

P. 166 Br. 732 3,3

СТЈЕЧАЈ

Тражи се за општину вар. Подгорице ЉЕКАР са годишњом платом од 3600 перпера, уз слободну праку и отуда права према „Санитетском Зборнику“.

Љекар ће бити општински санитетски чиновник и као такав вршити службу у варошком рејону сходно односним прописима државних и општинских закона.

Молићеш мора познавати српски језик и бити способан за доктора целокупног лекарства на једном од признатих европских универзитета.

Молбе се имају упућивати управи подгоричке општине, и бити с објашњењем свијех пужнијим документима и исправама.

Првијенство ће имати онај, који буде имао најмање четири године праксе.

Подробнија објашњења о даљим условима могу се добити у управи општине, на основу којих ће бити и склопљен односни уговор.

Број 43. Из канцеларије Управе Подгоричке Општине, 14. јануара 1910. год., Подгорице. Р. 120. бр. 51. 1,3

СТЈЕЧАЈ

Тражи се за Управу општине вароши Подгоричке:

а) Секретар — благајник са годишњом платом до 1900 перп.

б) Писар са годишњом платом од 960 перп. Молићељи морају, уз документ о својој школској спреми, приложити и документа са исправама о своме имовном стању и владању.

Молбе се имају упућивати Управи Подгоричке Општине.

Број 34. Из Канцеларије Управе Подгоричке Општине, 14. јануара 1910. год. Подгоричке. Р. 70 бр. 51 1,3

Д-р X. Куслев зубни љекар Даниловград

Јављам мојим поштованим клијентима да имам у мом савану једног вјештог и доброг помоћника Пломбиром зубе: златом, сребром, платином и циментом.

Такође мијењам све или поједине зубе на гуму или на виду. Стављам на зубе златне коронке. Р. 50 бр. 49 1,3

С. БЕРГЕРА НАСЉЕДНИЦИ, ЗАГРЕБ

Најстарија домаћа трговина помодне, мануфактурне и платнене робе.

Препоручујемо наше складиште за набавку солидне платнене робе, стеног рубља, постељине, женског рубља, сагова, завјеса, простирача, линолеума и јоргана.

Комад ирског платна, 23 м., 84 цм., широко по К. 9.—, 10.—, 12.— и 14.75.

Плахте од чистог лана по К. 3.—, 4.20 и 4.80. Ручници 12 ком. К. 5.20, 7 и 9.50.

Стољак са великим убрисима за 6 особа од дамаст платна К. 6.80.

Држимо и на складишту сваковрсну помодну робу, сукно и мушко рубље. П.п.бр.669 5,10

С. БЕРГЕРА НАСЉЕДНИЦИ, ЗАГРЕБ

Најстарија домаћа трговина помодне, мануфактурне и платнене робе.

Препоручујемо наше богато складиште мушког и женског рубља за зиму.

Мушке кошуље са бијелим пикс прсима К. 2.75, 3.70.

Мушке кошуље са платним прсима К. 2.30, 3.30, 4.50.

Кравате К. —55, —85, 1.—, 1.65.

Чаране

ЦРНОГОРСКА БАНКА, ЦЕТИЊЕ

ИМОВИНА

РАЧУН ИЗРАВЊАЊА, НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1909. ГОДИНЕ

ДУГ

Благајна			39,251	85	Главница			200,000	—
Мјенице: у портфељу	1,025,340	—			Резервни фонд			26,975	38
протестиране	*) 12,719	—	1,038,059	—	Улози на штедњу			521,872	70
Займови на залого			69,762	—	Текући рачуни: повјериоци у земљи	307,587	21		
Текући рачуни: дужници у земљи	380,735	86			повјериоци на страни	467,744	71	775,331	92
дужници на страни	9,471	69	390,207	55	Привремени рачуни			3,616	32
Привремени рачуни			2,963	26	Неподигнута дивиденда за 1908. годину			912	—
Вриједности резервног фонда			22,246	15	Преосна камата			17,050	22
Хартије од вриједности			17,839	25	Тантијема			4,269	75
Прибор и намјештај			4,707	11	Полагачи залого за гаранцију мјеница			1,008,246	—
Књиге и штамп. ствари			3,418	99	Полагачи залого за гаранцију текућих рачуна			368,000	—
Залого за гаранцију мјеница			1,008,246	—	Полагачи кауција			12,400	—
Залого за гаранцију кредита по текућим рачунима			368,000	—	Остављачи остава на чувању			23,090	34
Кауције			12,400	—	Полагачи мјеничних депоа			410,000	—
Оставе на чувању			23,090	34	Пошиљаоци наплата			26,110	44
Мјенични депо у иностранству			410,000	—	Чиста добит			38,426	87
Мјенице за наплату			26,110	44					
		Перпера	3,436,301	94			Перпера	3,436,301	94

*) На рачун протест. мјен. наплаћено Перп. 2.862-70

ГУБИТАК

РАЧУН ДОБИТКА И ГУБИТКА, НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1909. ГОДИНЕ

ДОБИТАК

Камата:					Камата:				
на улоге на штедњу			22,400	32	од мјеница и займова на залого по одбитку				
по текућим рачунима			17,669	74	преносне камате:				
по реесконтном кредиту			2,589	54	од Перпера 17,050-22 чисто	70,938	81		
Отписи:					од текућих рачуна	18,511	99	89,450	90
од прибора и намјештаја			594	36	Приходи у заступништвима			13,798	35
од књига и штамп. ствари			593	19	Разни приходи			10,478	96
од трошкова за израду акција, отписаго све			1,226	71	Зарада на промјени чекова, валута, по исплатама, на комис. пословима и друго			11,321	77
Расходи у заступништвима			3,136	27					
Тантијема одборницима банчних филијала			962	79					
Административни трошкови:									
а) плате			17,478	96					
б) поштарина			3,838	76					
в) разно: као станарина, пореза, штамп, огријев и други канцеларијски трошкови			7,316	96					
Чисти добитак Перпера 47.242-28									
од ове своте, по чл. 73. правила иде:									
а) 10% резервном фонду			4,724	23					
б) 3 1/2% тантијеме Управном Одбору			1,653	48					
в) 1% тантијеме Надзорном Одбору			472	42					
г) 2 1/2% тантијеме директору и чиновниц.			1,181	06					
д) 2% порезе на Перп. 39.211-09			784	22					
Преостатак чисте добити			8,815	51					
		Перпера	38,426	87			Перпера	125,049	88

За књиговодство:
Димитрије Богојевић
в. д. директора

Потпредсједник,
Д-р Станко Матановић

УПРАВНИ ОДБОР:

Предсједник,
Вуко Вулетич

Чланови:
Акан Марић, Захарија Гвозденовић, Илија Хајдуковић, Лазар Мијушковић, Марко Врбица, Мирко Мијушковић, Нико Виторовић, Павле Пламенац, Петар Спасић, Ристо Поповић, Ристо Бранковић, Урош Марић.

На основу члана 68. и 72. банчних правила Надзорни Одбор извршио је преглед ових рачуна „Изравњања“ и „Добитка и Губитка“ упоредио их са главним и споредним књигама и пошто их је нашао исправним одобрава их.

Потпредсједник,
Мишо Вакети

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Предсједник,
Мило Дожић

П. п. број 53. 1—1

Чланови: Јанко Спасојевић, Крсто Мартиновић, Марко Гвозденовић.

ОБЈАВА

Ријешањем Књ. Цр. Министарског Савјета од 4. децембра 1909. број 360.
Главна Овлашћена Међународна Агенција за путовање

Мартиновић — Банац

НА ЦЕТИЊУ

добила је дозволу да отвори за сву Црну Гору своју Агенцију за преважање црногорских путника, који са исправним документима намјеравају путовати у Сјеверну и Јужну Америку као и за унутрашњост Америке.

Ово Друштво положило је кауцију Књ. Цр. Влади

ОД 20 000 ПЕРПЕРА

за гаранцију, да ће све своје обавезе правилно вршити, и да ће сви црногорски путници уживати на путу исте удобности и законске заштите, као и сви они путници чијим друштвима путовали буду, наиме инглешким, талијанским, француским, амерканским, аустро-американским и њемачким, и то овијем линијама:

За Нев-Јорк и Калифорнију преко Хавра, Хамбурга, Ливерпула, Трста и Фијуме за Монте-Видео и

Буенос Ајрес
Пунта Арена
Валпарајсо } преко Ђенове
Иквикве
Аукланд
Нев Зеланду }
Аустралију и } преко Бариа и Напуља
Африку

Пошто је ова Агенција међународна и постоји у вези са свијем свјетским друштвима са највишим и најбржим парабродима, међу којима они из Ливерпула океан за пет дана прелазе.

Цијене су најповољније и искључива је свака превара и шпекулација.

За путне карте из цијеле Црне Горе као и дана одласка и трајање путовања треба се обраћати овој Агенцији на Цетињу, Подгорици и Никшићу.

Телеграфска питања: Банац.

П. п. број 20. 2—2.

Мартиновић — Банац

ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА

НИКОЛЕ КНЕЖЕВИЋА

— ЦЕТИЊЕ —

Препоручује:

САТОВА, све врсте: златних, сребрних, никлених, и челичних, џепних, столних и зидних;

ЛАНЧЕВА за сатове и привјеса за исте свију врста
НАКИТА сребрног, дубле и златног, као: прстење, броши, бурме, пуцад и т. д.

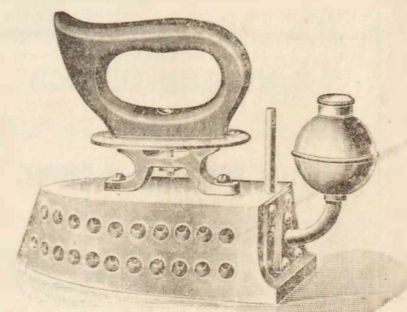

ШТАПОВА најмодернијих и најљепших, а такође и велики избор парфимерија;

ГРАМОФОНА са плочама најновијих српских, домаћих, арбанашких и других мелодија, за које шаље цијеновнике бесплатно;

ОЧАЉА, цвикера разних врста са тачним мјерама и велики избор догледа;

СУМПРЕША најновији изум са шпиритусом, од којих се не добија главобоља, што се особито препоручује нашим домаћицама, пошто су, учињеним пробама, показали као одлични и практични успјех.

ЦИЈЕНЕ УТВРЂЕНЕ
ПОСЛУГА БРЗА и ТАЧНА

Уз трговинску радњу обдржава се и радионица

за поправку сатова, очала и грамофона, у којој ради потпуно спреман и вјешт радник.

П. п. Бр. 677. 4-4

ПРВА НИКШИЋСКА ШТЕДИОНИЦА У НИКШИЋУ

ИМОВИНА (Активa)

РАЧУН ИЗРАВНАЊА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1909. год.

ДУГ (Пасивa)

<p><i>Акционари III. кола:</i> за неуплаћену главницу III. кола ..... 124.058 06</p> <p><i>Благајница</i> ..... 18.716 26</p> <p><i>Потраживање код Банака</i> ..... 62.949 90</p> <p><i>Мјенице:</i> домаће по реалном кредиту ..... 1.317.452 — стране ..... 670 80</p> <p><i>Хартије од вриједности</i> ..... 18.530 —</p> <p><i>Дужници:</i> по текућим рачунима ..... 160.624 — по привременим рачунима ..... 17.983 82</p> <p><i>Вриједности резервног фонда</i> ..... 28.969 34</p> <p><i>Оставе:</i> за гаранцију текућих рачуна ..... 385.860 — за чување ..... 18.667 23</p> <p><i>Дейоновани акцејти</i> ..... 30.000 —</p> <p><i>Инвентар по отпису 10%</i> ..... 3.334 16</p> <p><i>Преносна актива</i> ..... 6.173 49</p>	<p><i>Главница I. и II. кола</i> ..... 300.000 — III. кола ..... 200.000 —</p> <p><i>Резервни фонд I. и II. кола</i> ..... 78.946 58 III. кола ..... 2.000 83</p> <p><i>Жиро-рачуни</i> ..... 25.104 —</p> <p><i>Дуговање Банкама</i> ..... 73.265 51</p> <p><i>Трате</i> ..... 8.461 52</p> <p><i>Повјериоци:</i> по текућим рачунима ..... 88.106 98 по привременим рачунима ..... 44.639 —</p> <p><i>Реесконт</i> ..... 132.745 98</p> <p><i>Улози на штедњу</i> ..... 372.230 —</p> <p><i>Неисплаћена дивиденда куй. 1—5 акц. I. кола</i> ..... 468.678 72</p> <p><i>Неподијељена добит акционара III. кола</i> ..... 855 92</p> <p><i>Неподијељена добит акционара III. кола</i> ..... 7.303 01</p> <p><i>Остављачи остава:</i> по текућим рачунима ..... 385.860 — за чување ..... 18.667 23</p> <p><i>Акцејти у дейоу</i> ..... 404.527 23</p> <p><i>Преносна пасива</i> ..... 30.000 —</p> <p><i>Тантијема Управног и Надзорног Одбора</i> ..... 36.350 09</p> <p><i>Тантијема Управног и Надзорног Одбора</i> ..... 3.898 89</p> <p>Преостатак чисте добити: За подјелу акционарима I. и II. кола ..... 49.620 78</p>
Перпера 2.193.989 06	Перпера 2.193.989 06

ГУБИТАК

РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 1909. ГОД.

ДОБИТАК

<p><i>Плаћена камата и провизија:</i> а) Камата Банкама, по текућим рачунима, жиро-рачунима, реесконту и на улоге ..... 53.451 73 б) Провизија Банкама и по текућим рачунима ..... 387 80</p> <p><i>Разне накнаде</i> ..... 53.839 53</p> <p><i>Управни трошкови:</i> Плате, награде, поштарина, станарина, добротворне цијељи, огрјев, освјетљење, књиге и тисканице и разни канцел. трошкови ..... 348 87</p> <p><i>Отпис од инвентара 10%</i> ..... 23.454 17</p> <p><i>Чист добитак Перпера 77.977-80</i> ..... 370 46</p> <p>Од ове своте припада по члану 96. штед. прав. 20% резерв. фонду: I. и II. колу Перп. 13.594-73 III. колу " 2.000 83</p> <p>5% тантијеме Управном и Надзорном Одбору ..... 15.595 56</p> <p><i>Државна пореза 2% од Перп. 77.977-80</i> ..... 3.898 89</p> <p>Од преостатка чистог добитка: Акционарима III. кола одобрено ..... 1.559 56</p> <p>Акционарима I. и II. кола преостаје за подјелу ..... 7.303 01</p> <p>Перпера ..... 28.357 02 ..... 49.620 78 ..... 155.990 83</p>	<p><i>Приход од есконта мјеница</i> ..... 136.775 74</p> <p><i>Наплаћена камата и провизија:</i> а) Камата по потраживању код Банака, текућим рачунима, од хартија од вриједности и задощења ..... 9.819 83 б) Провизија од Банака, по текућим рачунима и разним банкарским пословима ..... 6.432 28</p> <p><i>Разне накнаде</i> ..... 16.252 11</p> <p><i>Курс-разлика:</i> девиза и монета ..... 708 34</p> <p><i>Разни приходи</i> ..... 964 94</p> <p>..... 1.288 70</p> <p>Перпера ..... 155.990 83</p>
---	--

Пословођа,
Максим Јовановић

Благајник,
Ђорђе Ковачић

Предсједник Управног Одбора,
кан. Мато Катарић

Књиговођа,
Љубомир Ђошевић

Чланови Управног Одбора:

Мило Томашевић, Тришко Радовић, Мато Чопић, кан. Филип Бурашковић, Шћепо Кустудић, Крсто Каваја, Вуко Вулетић, ком. Сава Ковачевић, Лазар Мијушковић, Синан Лучић, Андрија П. Мијушковић, Тодор Булајић, Лесо Филотић, Мијајло Бојичић.

Надзорни Одбор Прве Никшићске Штедионице прегледао је горње рачуне „Изравнања“ и „Губитка и Добитка“ упоредио их са главним и споредним књигама и нашао, да су у свему тачни и исправни.

Чланови Надзорног Одбора:

Дуљо Пепић, Ђурица Ђуричић, Симат Гарчевић, Видоје Жуткић.

Предсједник Надзорног Одбора,
Јово Јовановић

Никшић, 16. јануара 1910. год.

П.п. број 54. 1—1

Закључни Рачун Подгоричке Банке у Подгорици за годину 1909.

АКТИВА

Рачун Изравнања на дан 31. децембра 1909. године

ПАСИВА

<p>Готовина у благајни ..... 16.172 54</p> <p>Мјенице ..... 1.418.873 —</p> <p>Дужници по текућим рачунима ..... 647.975 01</p> <p>Намјештај и прибор ..... 3.943 97</p> <p>Вриједности папири ..... 22.000 —</p> <p>Вриједности резервног фонда ..... 18.089 23</p> <p>Залогe по зајмовима и депо ..... 2.497.184 —</p> <p>Преносни рачуни ..... 9.840 24</p> <p>Перпера ..... 4.634.077 99</p>	<p>Дioniчка Главница I. коло ..... 200.000 — II. " ..... 196.086 90 III. " ..... 146.257 57</p> <p>Улози на штедњу ..... 542.344 47</p> <p>Повјереници по текућим рачунима ..... 371.443 11</p> <p>Привремени рачуни ..... 614.661 —</p> <p>Резервни фонд ..... 2.694 48</p> <p>Неподијељена дивиденда ..... 19.611 66</p> <p>Уписнина III. кола ..... 9.891 33</p> <p>Мјенице у реесконту ..... 1.101 —</p> <p>Полагачи залога по зајмовима и депо ..... 465.525 —</p> <p>Преносни рачуни ..... 2.497.184 —</p> <p>Чист добитак ..... 32.205 24</p> <p>..... 77.416 70</p> <p>Перпера ..... 4.634.077 99</p>
--	---

ГУБИТАК

Рачун Добитка и Губитка на дан 31. децембра 1909. год.

ДОБИТАК

<p>Камата од мјеница у реесконту, од улога, и по текућим рачунима ..... 90.161 03</p> <p>Плате, станарина, награде, канцеларијске потребе, тисканице и остали трошкови ..... 36.401 50</p> <p>Поштарина ..... 2.150 67</p> <p>Трошкови око израде оригиналних акција ..... 1.442 50</p> <p>10% амортизације од намјештаја ..... 438 19</p> <p>Чист добитак ..... 65.030 05</p> <p>10% резервном фонду ..... 7.741 67</p> <p>6% тантијеме ..... 4.644 98</p> <p>Перпера ..... 208.010 59</p>	<p>Камата од мјеница по текућим рачунима, затеза и вриједн. папири ..... 164.322 13</p> <p>Провизија од мјеница и осталих послова ..... 28.242 17</p> <p>Разни приходи од мјеница и разлика у курсу ..... 15.446 29</p> <p>Перпера ..... 208.010 59</p>
---	---

У Подгорици, 31. децембра 1909. год.

за књиговодство,
Јарослав Навратил
управник

Предсједник, ком. Поп Радован Марковић

УПРАВНИ ОДБОР:

Подпредсјеник, Хусеин Лукачевић

ЧЛАНОВИ:

Хаџи Богдан Чађеновић, Марко Радуловић, Ахмет Ефовић, Илија Мартиновић, кан. Саво Шестић, Садик Бибезић, Јован Љумовић, Петар Нуш-Кола, Управа Монопола Духана, Алекса Марић, Вуко Вулетић, Агица Лакић, Марко Врбица.

Рачун Изравнања и Рачун Губитка и Добитка, прегледао, са главним и помоћним књигама сранио и у реду нашао

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Чланови:

Шућурлија, Хаџи Хафис Лукачевић, Нешо Станић, Велиша Беговић, Срдан А. Ненезић.

Предсједник,
Садик Лукачевић

ПРВА НИКШИЋСКА ШТЕДИОНИЦА

држаће на дан 30. јануара 1910 год. у 9 сати прије подне у Штедионином локалу у Никшићу своју

Х. Редовну Главну Скупштину

са овим дневним редом:

1) Избор перовође, двојице акционара за овјеру скупштинског записника и тројице акционара за бројање гласова.

2) Извјештај Управног Одбора о раду Штедионином у 1909 год. и читање закључних рачуна са приједлогом о подјели чистог добитка акционара I. и II. кола.

3) Извјештај Надзорног Одбора.

4) О одобрењу закључних рачуна и подјели чисте добити акционара I. и II. кола и о давању разрешења Управном и Надзорном Одбору за рад и рачуне у прошлој 1909 години.

5) Измјена Штедионињих правила.

6) О грађењу Штедиониног Дома.

7) Избор Управног Одбора.

8) Избор Надзорног Одбора.

9) Еventуални приједлози.

Право учествовања имају сви акционари I. II. и III. кола.

Моле се господа акционари, да у што већем броју присуствују Скупштини.

Никшић, 2. јануара 1910.

Предсјед. Управног Одбора
Прве Никшићске Штедионице
кап. Мато Катрић с. р.

P.170бр.11 2,3

КУПУЈТЕ

Финог свињског сухог мяса лијепо уређеног. Цијене умјерене.

P.11 бр.727 2,3

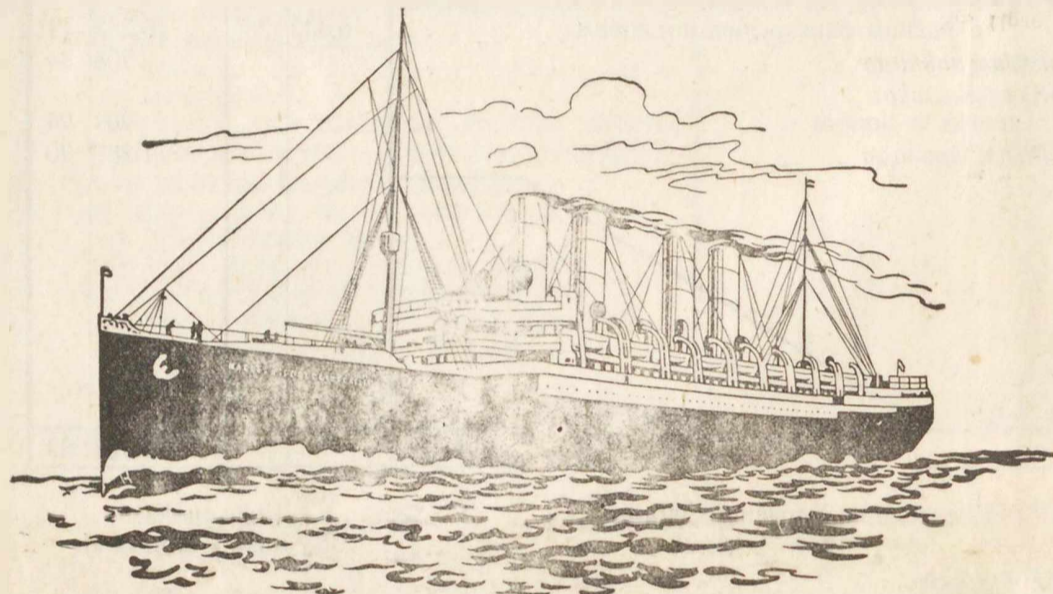
трговина Колића.

БЕРСКОГ ВИНА имам продати 26 квинтала црног и бијелог прве врсте, 4 квинтала јаке ракије.

За погодбу обратити се

Стефану Перовићу
Подгорица.

P.25 бр.8 2,3

ОБЈАВА

Ријешењем Књ. Црногорског Министарског Савјета од 4. септембра о. г. број 334.

Сјeverо-Њемачки Лоид, Бремен,

добило је дозволу да отвори своју Агенцију на Цетињу за преважање оних црногорских путника, који са исправним документима намјеравају путовати у Америку.

Сјeverо-Њемачки Лоид положио је Књ. Црногорском Министарству Финансија

20.000 круна

за гаранцију да ће све своје обавезе правилно вршити, и да ће сви црногорски путници уживати на путу исте удобности и законске заштите као и њемачки путници.

За заступника у Црној Гори назначен је

Господин Косто М. Лучић, Цетиње.

који ће свакога бесплатно обавијестити о свему што се тиче путовања у Америку, а по жељи путника проданаће и жељезничке карте за ма које мјесто у унутрашњост Америку.

Пошто је рад Сјeverо-Њемачког Лоида у Црној Гори утврђен дозволом Књ. Црногорске Владе искључена је свака превара и спекулација са путницима, што су досад разни парајући агенти чинили, те поменуто друштво моли свакога Црногорца, који намјерава путовати у Америку, да се само обраћа г. Лучићу на Цетињу, који ће га о свему правилно обавијестити и упутити.

П.п. Бр. 635 3-6

Главни заступник
Сјeverо-Њемачког Лоида у Трсту,
РОБЕРТ СПИГЕЛ.

ИСКЉУЧИВО ЗА ЦРНУ ГОРУ

НИКОЛА КНЕЖЕВИЋ

ТРГОВАЦ
НА ЦЕТИЊУ

PSETO, KOJE PRAZI NA GLAS
SVOGA GOSPODARA.

ЗАШТИТНА БИЈЕГА.

ЗАСТУПНИК ПРОДАЈЕ

најсавршенијих грамофона и плоча куће „The Gramophone Company Ltd“.

Ниједна кућа не би требала бити без грамофона, јер је он у кући весеље, разговор, пјесма, свирка, шала и све, што човек може пожељети — он је најбоља разабрига. Добављањем грамофона човек има прилике чути разне народне пјесме и свирке како наше црногорске, тако и из свијех крајева српскога народа; разне црквене пјесме и најбоље мелодије свијех другејих народности: хрватске, руске, чешке, њемачке, француске, италијанске, маџарске, турске, па и арбанашке, које је поменуто друштво преко нарочитијих својих изасланика покупило.

Све се то може наћи у овом заступништву као и код саме фабрике, која са Црном Гором једино ради преко овог заступништва. Тако се исто може наћи и остале ситнице, нужне за грамофон: мембране, фидере, кључеве, игле ит.д.

Напомињем постављеној публици, да су плочама цијене знатно снижене и то: већим грамофонским плочама са смењом етикетом и зонофонским, које су двостране а од 25¹/₂ цм. — цијена је по 4 перпера, а мањим по 2 перпера.

Поручбине извршујем франко Цетиње, а уз поузеће шаљем, кад добијем од поручиоца унапријед трешину укупне суме односне поручбине.

Цијеновике, у којима је стална цијена, шаљем бесплатно.

Препоручујући се за поручбину, с поштовањем

НИКОЛА КНЕЖЕВИЋ
трговац

П.п. бр. 710 3,4

ОГЛАС

У магазину потписане Управе налази се један кол памука под ознаком П. К. број 16623, килограма 95, који је по гласу спроводнице Његушке Царинарнице од 4. децембра 1909 број 14, упућен на име г. Уроша Марића овдашњег апотекара, кога овај није стијо примити под изговором, да није његов. С тога се овим позива прави власник горњег кола памука, да се најдаље до 25. фебруара тек год. пријави потписаној Управи са исправним документима на основу којих би, уз отплату царине и осталих трошкова мога бити односни кол. Иначе управа ће са истим поступити у смислу 69-ог а у вези са 74-им чланом Царинског Закона.

Број 63.

Цетиње, 4. јануара 1910 г.

P.120бр.16 2,2

Управа Царинарнице —
управник кап. П. Поповић.

АНИНГЕР & К^о
ТРСТ

(Anninger & Co Trieste)
Via S. Nikolo 10
Велико складиште ловачких и

ратних пушака. —

Оригиналних Gasser-ових револвера израђених код фабрике Leopold Gasser у Бечу, најновијих американских револвера и аутоматичних пиштоља, и сваке врсти. Нови илустровани цијеновник, шаљемо на захтјев и бадава и франко.

П.п. Бр. 293 10-20

ПРВА ЦРНОГОРСКА ПУТНИЧКА АГЕНЦИЈА

ВЛАСНИЦИ:

Раде С. Павићевић и Ђуро Срдов Секулић
из Никшића из Цетиња

Имамо част јавити браћи Црногорцима да смо отворили Прву Црногорску путничку Агенцију у Њу-Јорку. — Примамо и отправљамо путнике. Продајемо парабродске и жељезничке карте за сва мјеста свијета. Сви они путници, који овомо мисле путовати а желе добру службу — нека се обратe на нашу фирму; у стању смо их вазда братски дочекати, дати им добре напуге и помоћи их све што је могуће.

Такође, поседујемо властиту фабрику дувана под фирмом: America Evroean Tabacco Manufaktoгу Со.

Наша адреса:
Pavičević and Sekulich 561—11—ave. New-York.
Телефон 528 „Брајант“ П.п. Бр. 525 12,13

АКЦИОНЕРИМА НАРОДНЕ ШТЕДИОНИЦЕ

Позивају се господа акционери, да похитају са подмирсњем закашњених уплата по својим акцијама, како не би изгубили право на дивиденду (добит), а дужници на продужење својих зајмова. Цетиње.
P.32 бр. 7-0 3,5

УПРАВА.

Јављам пријатељима и познаницима да ћу држати шестогодишњи помен моме никад непреређаленом брату

† ЈОВАНУ СПАСИЋУ

у неђељу 24. овог мјесеца у 10¹/₂ часова прије подне у цркви на гробљу.
Цетиње.
P.35 бр. 48 1-1

Петар Б. Спасић

Мојој драгој и непреређаленој супруги

† ЈЕКАТАРИНИ

даваћу полугодишњи помен у неђељу 31. јануара тек год. у 10¹/₂ часова, у цркви на гробљу.
Цетиње.

Ожалошћени супруг Петар В. Лекић пјешадјиски капетан.
P.30 бр 14 3,3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

До дана душе ожалошћени смрћу нашега никад непреређаленог брата, односно оца, мужа, бевера и стрица

† ИЛИЈЕ КОСТИЋА

в. д. управника пошт.-телеграфске станице Улциња који се на дан 4. овог мјесеца у 38. години живота пресели у вјечност, сматрамо за дужност изјавити доживотну благодарност Књ. Одјељењу Пошта и Телеграфа, које је у име своје послало нарочитог изасланика г. Мила Вукмировића управника Барске Станице, да присуствује спровођу драгога нам покојника.

Особита хвала свјештенику Вујановићу, који је над покојником опијело извршио, мјесним учитељима, који са ђацима спровод увеличаше, и Д-р Пери, који се онако својски око покојника у болести заузимао.

Наша топла благодарност чиновништву Улцињском, који приликом болести покојника похиташе да својим саучешћем ублаже наша рањена срца.

Хвала Јовану Кочовићу као и свима покојниковим компијама, који за вријеме болести и смрти покојника не пожалише труда око покојника, као и официру Перу Ђурашковићу с друштвом који се трудио око сахране покојникове.

Неизмјерна хвала царинику Минићу, који се са покојником онако дирљивим говором опростио.

Хвала Марку Поповићу, Љубу Булатовићу, Ђоку Мијовићу и Шпире Вукићевићу, који нарочито из Бара дођоше да присуствују спровођу покојникове.

Понаособ хвала покојниковим колегама друговима, као и његовим и нашим кумовима и пријатељима, који нам телеграфски или писмено изјавише своја саучешћа.

Ст. Бар, 17. јануара 1910.

У име ожалошћене породице,
P.212 бр. 47 1,1 брат Алекса Костић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

До дана душе потрешени смрћу наше непреређалене супруге, сестре — односно снахе, тетке, јетрве и стрице

† Стане Савове Стојановић рођ. Јововић

која се на 13. овога, послје петнајестодневног боловања, у 49. години живота пресели у вјечност.

Поводом тога изјављујемо нашу доживотну благодарност г. г. докторима: Дибенедети (Dibenedetti), лекару барског друштва и улцињском Пери, који се својски заузимаше, да би нам покојници из чељусти смрти отргли.

Вјечита хвала барском пароху г. попу В. Вукотићу, који је покојницу у најтежим часовима — христијанским обредом — св. тајном причешћа окријенио.

Хвала улцињским свјештеницима: Вујановићу и Вучковићу, који над покојником опјело извршише.

Особита благодарност грађанству вароши Улциња обојег пола, који болесну покојницу похиташе, и у великом броју спровођу присуствоваше. Хвала свијема нашим пријатељима — кумовима из: Цетиња, Ђеклића, Никшића, Котора, Бара и Црмнице, који нам телеграфски изјавише саучешћа.

Још једном свакоме хвала који ма којим путем узеше учешћа у нашој великој жалости.

Улцињ, 1910.
У име цијеле породице ожалошћени: муж Саво Ж. Стојановић, брат Перо Ђ. Јововић.
P.160 бр 43 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад непреређаленог мужа, односно оца, брата и стрица

† Јока П. Остојића

који се пресели у вјечност 9. ов. м. у 62 години свога живота, те затвори свој дом.

Сматрамо за дужност изјавити с овим нашу захвалност свима нашим пријатељима и познаницима, који покојника посјеђиваше у болести и тугу му блажише, као и оним, који га телеграфским путем ожалише.

Хвала г. г. свјештеницима: Луки Вукосановићу, Ђуру Клисићу и мјесном свјештенику Јовану Ђвезденовићу, који над покојником опјело извршише. Хвала учитељу Пајовићу, који са ученицима присуствова покојникову погреду.

Особита хвала околним племенима: Бољевићима, Сотонићима, Лимјанима, Годњићанима, Подгоранима, Брчелићанима, Буковичанима, Улићанима, браћи Глуходољанима и свима другима, који покојника ожалише и до вјечне куће испратише и тијем нам тугу ублажише.

Поново захваљујемо свима, који у нашој тузи учествоваше.

Глухи-16, 13. јануара 1910.

Ожалошћени: супруга Мара, кћер Стана, браћа: Мило, Саво, синовац Петар и остала породица.
P.147 бр. 42 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти, боловања и погребна нашег никад непреређаленог брата и рођака

† Николе Савова Радуловића

који се после дугог боловања 15-ог октобра ове године пресели у вјечност у наручју своје браће, рођака и осталих Црногораца у Тандилу у најљепшем вјетри своје младости у 26-ој години.

Неможемо пропустити а да овим путем не изјавимо нашу доживотну благодарност и захвалност нашој браћи Црногорцима у Тандилу, који се на глас смрти покојникове у кафани Видака Ракова Пејовића и мјесног свјештенику Јовану Радуловића, брацки окупише и са бурним сузама га оплакаше и с тим нам у неколико жалост ублажише.

Вјечита хвала нек је Николи Брзићевићу с фамилијом и осталим Хрватима који су спровођу присуствовали.

Понаособ нека је вјечита благодарност од стране покојникове браће и рођака нашој браћи Црногорцима, као: Чевјанима, Бјелопавлићима, Цеклићанима, Пиперима, Кучима, Пеклићанима, Цуцама, Бјелицама, Велестовцима, Васојевићима, Пјешивићима, Пивјанима, Цетињанима, Никшићима, Љешњанима, Зећанима, Загарчанима, Бандићима и Команима, који у великом броју спровод увеличаше те је тако покојник сахрањен, да до сад није ниједан Црногорац љепше изван своје домовине. „Благодарећи Богу и братској слоизи нас Црногораца у овзвиким и разним приликама у овом далеком свијету, који поред моралне утјехе један другоге и материјалне помоћи чинимо.“

А напоследку нека је хвала нашој браћи Загарчанима, Бандићанима и Команима који на дан погребња покојникова, у кући Пејовића и Радуловића за браћу Црногорце ручак приредиле, и труд полагаши око што љепше погребња, а на гробу му по нашем обичају крст и вјечнице положише. Срдачна хвала и оној нашој браћи Црногорцима из разних крајева Јужне Америке који, нам писмено или телеграфично изјавише своје саучешће.

Једном ријечи остајемо вјечито захвални овдашњој браћи Црногорцима и Хрватима, који нашег брата до вјечне куће испратише и са брацким сузама оплакаше.

Поново хвала оној браћи Црногорцима, који поред моралне утјехе и материјалне помоћи указаше, а то су:

Имена приложеника:
По 10. перпера: Никола М. Радуловић;
По 20. перпера: Благота Г. Радуловић;
По 22. перпера: Митар П. Ђетковљ, Видо П. Радуловић, Радован А. Радуловић, Јоко П. Радуловић, Ђуро М. Марковић;
По 24. перпера: Перо В. Радуловић;
По 22. перпера: Ристо И. Радуловић;
По 25. перпера: Саво В. Радуловић, Благота В. Радуловић;

По 10. перпера: Милован И. Шћепановић, Мијајло Ш. Ђуњић, Симо С. Вуксановић, Ђирак Т. Велимировић, Радоје Ј. Кековић, Саво Б. Вуковић, Ђуро Ј. Вуксановић, Анто Ђ. Вуковић, Крсто Р. Шћепановић, Ђоко И. Беговић, Иван Ш. Ранчевић, Ђилгор М. Шћепановић, Богдан Р. Кековић, Симо В. Шћепановић, Марко Ј. Кековић, Петар Т. Вуковић, Никола В. Вучић, Благота Т. Ђуњић, Милован И. Вуковић, Благота В. Вуковић, Ристо Р. Шћепановић, Душан Р. Шћепановић, Никола В. Шћепановић, Милош К. Шћепановић, Јећо Р. Кековић, Благота В. Радуловић, Башо Ивановић, Радосав Р. Ковачевић, Филип Шарановић, Миро Радовић, Радован Митровић, Јагош Ј. Мрвљевић, Мијајло Митровић, Мушо Николић, Јован Стевановић, Марко Кривокапић, Крсто Кривокапић, Шпиро Крушка;
По 12. перпера: Јован Радоњић, Милован Вуковић, Јован Лазаревић, Јован Вујовић, Јећо Радоњић, Симо Радоњић, Благота Радоњић, Алекса Велимировић, Обрен Вуковић, Крсто Ђуњић, Никола Радоњић, Васо Лакићевић, Симон Лакићевић, Бошко Лакићевић, Стеван Јовичић, Мијајло Тодоровић, Саво Тодоровић, Ристо И. Радуловић, Видак Р. Пејовић, Благота Ј. Секулић, Видак Ј. Секулић, Митар Ј. Секулић, Никола Ђ. Секулић, Јован Ђ. Секулић, Гајо Б. Радуловић, Симо И. Јовановић, Машо Б. Јовановић, Лазар М. Јовановић, Благота Р. Пејовић, Митар С. Пејовић, Филип Р. Радуловић, Ђуро Р. Радуловић, Марко Б. Радуловић, Периша Б. Радуловић, Ђуро М. Радуловић, Спасоје М. Радуловић, Лука Ј. Радуловић, Пеко Г. Радуловић, Мато И. Радуловић, Живко П. Радуловић, Томаш П. Радуловић, Видак Р. Пејовић, Саво Лакићевић;

По 10. перпера: Лука Вујачић,
По 12. перпера: Ристо В. Радуловић, Крсто В. Радуловић, Милош С. Радуловић, Крсто С. Радуловић, Крсто Спасоје Радуловић, Пеко Р. Радуловић, Томаш М. Радуловић, Јован П. Савићевић, Јоја П. Радуловић, Саво П. Радуловић, Лазар Н. Радоњић, Спасоје Н. Радоњић, Ђуро С. Радуловић, Јован М. Баравић, Крсто Баровић, Петар Баровић.

Тандил, Јужна Америка 20. новембра 1909. г.
Ожалошћена браћа: Ристо Или Радуловић, Мато Или Радуловић, Томаш Радуловић, Пеко Радуловић, са осталом браћом и рођацима.
P.765 бр. 45 1,1